

19.12.2024

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA, HAVSSKOG AB, KALANKASVATUSLAITOS, KASKINEN

HANKKEESTA VASTAAVA

Havsskog Ab
Rörgrundsvägen 220
64250 Pjelas

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Havsskog Ab on perustamassa uutta kirjolohen kalankasvatuslaitosta Kaskisten merialueelle. Kalankasvatuslaitos perustettaisiin Sälgrundin eteläpuolelle avomeren reunaan, Kaskisen saaresta noin 2 km etelään, Springarberget- ja Bockholmsstenarna saarten väliin.

Kalankasvatuspaikka on avointa merialuetta, jossa on hyvä vedenvaihtu-vuustilanne. Alue sijoittuu syvyysvyöhykkeelle 23 m, mutta kasvatuspai-kan vesisyvyys on keskimäärin 19 m.

Suunnitellussa kirjolohen kasvatuslaitoksessa kalat kasvatetaan verkkokasseissa, joiden ympärysmitta on 120–160 m. Kassien syvyys on noin 10 m. Talviaikaan kalankasvatuspaikalla ei ole toimintaa. Kasvatustarvikkeet viedään talvisäilytykseen Hamnskärsklax Ab:n toimitiloihin Närpiössä tai Kaskisissa. Kalojen käsittely ja teurastus suoritetaan Kaskisten kalasatamassa Fiskehallen Ab:n toimitiloissa. Kalojen käsittelystä ja teurastuksesta syntyvä jätevesi johdetaan kunnalliseen jätevesiverkostoon ja käsitellään jätevedenpuhdistamolla.

Suunniteltu kalankasvatusmäärä on 900 000 kg vuodessa kasvukaudella touko-lokakuu (1.5–1.11). Tarvittava rehumäärä on keskimäärin 24 000 kg/kk kasvatettua 100 000 kg kalaa kohden, mutta touko- ja lokakuussa rehunmäärä on pienempi, sillä kylmän veden aikaan kalan rehunkulutus puolittuu.

Hankealueen ympäristö

Veden laatu

Suunnitteilla olevan kalankasvattamon sijainti on kahden, Selkämeren ulompiin rannikkovesiin kuuluvan rannikkovesimuodostuman rajalla. Kasvattamon suunniteltu sijainti on pääosin Kaskinen-Kristiinankaupunki rannikkovesimuodostuman (3_Seu_060), mutta osittain myös Kaskinen-Siipyy-vesimuodostuman (3_Seu_070) alueella.

Lähellä kalankasvattamon vaikutusaluetta sijaitsee lisäksi Järvöfjärdenin (3_Ses_015) vesimuodostuma.

Kalankasvattamon sijainti on avomerren reunalla, jossa vedenvaihto on tehokkaampaa ja vesi rehevyydeltään karumpaa kuin saariston sisemmissä osissa.

Kalankasvattamoa lähimmän pintaveden laadun havaintopisteen kokonaisfosforin pitoisuus oli vuosina 2020–2023 keskimäärin 22,5 µg/l ja kokonaistypen 309,2 µg/l. Molemmat pitoisuudet viittaavat vesimuodostuman tyydyttävään tilaan. A-klorofyllin pitoisuuksien keskiarvo on ollut 2,98 µg/l, joka viittaa myös tyydyttävään tilaan. Näkösyvyys on vuosina 2020–2023 ollut keskimäärin 2,6 m, jonka perusteella tila on välttävä.

Vesimuodostuman tila

Selkämeren alue on merialueen tilan katsauksessa vuosina 2011–2016 luokiteltu rehevöitymisen ja haitallisten aineiden pitoisuuksien osalta heikkoon tilaan.

Kaskinen-Kristiinankaupunki vesimuodostuma luokittui kaikilla kolmella pintavesien luokittelukaudella tyydyttävään ekologiseen tilaan. Kolmannella luokittelukaudella vesimuodostuman tila pysyi muiden luokittelutekijöiden osalta edellisten luokittelukausien kaltaisena, mutta pohjaeläimiin perustuva ekologinen tila parantui toisen luokittelukauden välttävästä tilasta tyydyttävään. Myös biologisten muuttujien tukena olevaan fysikaalis-kemialliseen luokitteluun perustuva tila oli tyydyttävä.

Kaskinen-Siipyy vesimuodostuman ekologinen tila on heikentynyt luokituksessa toisen ja kolmannen luokittelukauden välillä klorofylli- ja ravinnepitoisuuksien kasvaessa. Vesimuodostuman ekologinen tila oli hyvä ensimmäisellä ja toisella luokittelukaudella, mutta kolmannella kaudella tyydyttävä. Pohjaeläimiin ja fysikaaliskemialliseen luokitteluun perustuva tila oli kolmannella kaudella hyvä, mutta kasviplanktoniin perustuva ekologinen tila tyydyttävä.

Järvöfjärden vesimuodostuma on luokittunut kaikilla kolmella pintavesien luokittelukaudella tyydyttävään ekologiseen tilaan. Kolmannella luokittelukaudella biologisista laatutekijöistä kasviplanktoniin perustuva ekologinen tila oli tyydyttävä. Myös biologisten muuttujien tukena olevan fysikaalis-kemiallisen luokittelun mukaan tila oli tyydyttävä.

Kemiallisen tilan osalta luokituksen laskuun kolmannella luokittelukaudella ovat vaikuttaneet bromatut difenyylieetterit ja ilman UBI-aineita kemiallinen tila olisi kaikilla kolmella rannikkovesimuodostumalla hyvä.

Eliöstö

Kasviplankton

Kasviplanktoniin perustuvassa ekologisessa luokittelussa käytetään heinä-elokuun a-klorofyllin pitoisuuksia ja kasviplanktonin kokonaisbiomassaa. Kaskisten edustan havaintopaikkojen kasviplanktonbiomassa on vaihdellut paljon vuosina 2013–2022 ilmentäen keskimäärin tyydyttävää ekologista tilaa.

Kasviplanktonbiomassa on vaihdellut Kaskisten edustan havaintopaikoilla Tallvarpen ja Orion sekä vuosien välillä että saman vuoden eri kuukausien välillä. Kasviplanktonbiomassaan perustuva ekologinen tila on keskimäärin huonontunut vuodesta 2013 vuoteen 2022.

Pohjaeläimistö

Selkämeren alue on merialueen tilan katsauksessa vuosina 2011–2016 luokiteltu pohjaeläimistön osalta hyväksi (Ympäristöministeriö 2021, Suomen ympäristökeskus 2018).

Vuonna 2019 Kaskisten edustan merialueella pohjaeläimistön BBI-indeksi ilmensi hyvää (tarkkailupisteet Renskär 14 ja Tallvarpen 26) tai tyydyttävää (Granskär 12, Ådskäret 19) ekologista tilaa. BBI-indeksin perusteella pohjaeläimistön tila on pysynyt pääosin samana kuin vuonna 2016, mutta tarkkailupisteellä Granskär 12 tila oli huonontunut hyvästä tilasta tyydyttävään tilaan. Vuoteen 2010 verrattuna pohjaeläimistön tila oli huonontunut kolmella tarkkailupisteellä (Renskär 14, Ådskäret 19 ja Tallvarpen 26). Pisteeltä Granskär 12 pohjaeläinaineistoja ei ole vuodelta 2010.

Kaskisen edustan pohjaeläinlajistossa ympäristöstressille herkäksi luokiteltu liejukatka (*Corophium volutator*) on vähentynyt (AFRY Finland Oy 2020). Sen sijaan vähemmän herkkien taksonien, kuten liejusimpukan ja laajalle levinneen vieraslajin, *Marenzelleria-monisukas*-madon yksilömäärät ovat lisääntyneet selvästi lähes kaikilla havaintopaikoilla.

KVVY Tutkimus Oy selvitti Kaskisten edustan merialueen pohjaeläimistöä kolmelta näytepisteeltä syksyllä 2023, yhdeltä syväneasemalta ja kahdelta kivikkoranta-asemalta (Bockhomsstenarna ja Stora Remmargrund). Näytepisteet sijoittuvat Sydbottenin rannikkoalueelle. Selvityksen mukaan pohjan tilanne ja läheisten kivikkorantojen tilanne vaikuttaa hyviltä. BBI-pohjaeläinindeksi ilmensi syvänteiden pohjaeläimistön hyvää ekologista tilaa. Toisella kivikkoranta-näytepisteellä havaittiin harvakseltaan hyväkuntoista rakkohaurua, joka on silmälläpidettävä ruskolevä.

Vesikasvillisuus

Kaskisten edustan merialueen vesikasvillisuuden tilaluokasta ei ole tietoa kolmannen luokittelukauden osalta. Kaskinen-Siipyy vesimuodostuman vesikasvillisuuteen perustuva tila oli ensimmäisellä luokittelukaudella tyydyttävä ja toisella hyvä. Selkämeren alueella rakkolevään perustuva tila oli tyydyttävä ajanjaksolla 2011–2016 (Suomen ympäristökeskus 2018).

Kalasto

Kaskisten merialueella esiintyy Pohjanlahden rannikolle tyypillisiä kalalajeja kuten ahven, särkikaloja, hauki, silakka, siika, kuore. Kalojen istutuksia on myös tehty Kaskisten ja Närpiön alueelle kuhan, mateen, vaellussiian ja meritaimenen osalta. Rannikolle tyypillisten yleislajien kannat ovat pääosin vahvoja, mutta alueella esiintyneen vähintäänkin satunnaisesti myös erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lajeja (siikamuodot, meritaimen, lohi, ankerias) (Sweco Finland Oy, 2023). Selkämeren alue on merialueen tilan katsauksessa vuosina 2011–2016 luokiteltu meritaimenen osalta heikoksi (Ympäristöministeriö 2021, Suomen ympäristökeskus 2018).

Karttatarkastelujen perusteella Närpiönjoen alaosilla ja Kaskisten sisälähdissä on erittäin suotuisia ahvenen, suotuisia silakan, tokkojen ja kuoreen poikasalueita, mutta epäsuotuisia kuhan ja siian poikasalueita. Havsskog Ab:n kalankasvatuspaikan alue on suotuisaa silakan ja tokon poikasaluetta, mutta muiden lajien osalta ei suotuisaa poikasaluetta.

Harkintapyyntöön mukaan Kaskisten edustan merialueella kalastetaan melko runsaasti. Kalastajien ja kalastuksen määrä on viimeisten vuosikymmenien aikaan vähentynyt, kuten kokonaissaaliitkin (Sweco Finland Oy, 2023). Kaskisten edustalla pääasiallinen kalastussaaletti koostuu ahvenesta, särkikalasta, hauesta, silakasta, siiasta ja kuoreesta. Lohta ja taimenta pyydetään myös ja niitä myös saadaan saaliiksi.

Merinisäkkäät

Selkämeren alue on merialueen tilan katsauksessa vuosina 2011–2016 luokiteltu harmaahylkeen osalta hyväksi, mutta norpan ja pyöriäisen osalta heikoksi. (Ympäristöministeriö 2021, Suomen ympäristökeskus 2018).

Natura-alueet ja niiden suojeluperusteet

Etäisyys hankealueesta Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen (FI0800134) rajalle on noin 200 m ja lähimpiin Natura-alueen saariin noin 450–500 m. Närpiön saariston Natura-alueelle (FI0800135) on matkaa noin 3 km.

Kristiinankaupungin saariston Natura-alue koostuu yhteensä kuudesta erillisestä alueesta, jotka kuvaavat Kaskisten ja Merikarvian välistä kapeaa saaristovyöhykettä. Alueen kokonaispinta-ala on 8059 ha ja sen

suurin yhtenäinen alue on Kristiinankaupungin edustalla. Saaristo koostuu useista, enimmäkseen pienistä puuttomista luodoista ja saarista ja kallioisista harvapuustoisista saarista. Monella saarella on rantaniittyjä,

joilla on runsas pesimälinnusto ja rikas kasvillisuus. Saarilla esiintyy myös harvinaisia ja uhanalaisia kasvilajeja. Ulkomeren läheisyydessä olevilla saarilla on paikoin suuria rakkolevävalleja. Saaret toimivat linnuille niin pesimä- kuin levähdyspaikkanakin.

Alue on lähes kokonaan luonnonsuojelualuetta ja suurin osa alueesta on rauhoitettu yksityismaan luonnonsuojelualueina. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat FINIBA-alueet (tärkeät lintualueet) sijaitsevat kalankasvatuslaitoksesta noin 2 km etelään, 2,4 km länteen ja 5 km itään.

Södra Yttergrundilla on majakka ja siihen liittyviä rakennuksia, samoin Gåsgrundilla on pieni majakka. Muutamaa vanhaa kalamajaa ja loma-asuntoa lukuun ottamatta alue on rakentamaton.

Kristiinankaupungin saariston Natura-alueella luontodirektiivin liitteen II lajeista esiintyy harmaahylje (*Halichoerus grypus*) ja Itämerennorppa (*Pusa hispida botnica*). Natura-alueen saaret ja luodot ovat tärkeitä pesimä- ja levähdyspaikkoja useille lintulajeille mukaan lukien lintudirektiivin liitteen I lajeille sekä muuttolinnuille. Kristiinankaupungin rannikon lahdet on merkitty Suomen tärkeiksi lintualueiksi, joilla esiintyy mm. uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja ja suuria määriä lintuja kerralla.

Kaskisten saaren eteläpuolen arvioidulla vaikutusalueella esiintyy hyvin pienissä määrin luontodirektiivin liitteen 1 luontotyyppiä rannikon laguunit (VELMU). Sen sijaan koko Kaskisten ja Eskön saaren väli on luokiteltu luontotyyppiä rannikon laguunit. VELMUn mukaan vaikutusalueella ei ole raportoitu muita luontodirektiivin luontotyyppieitä.

EBSA-luokitus

Kalankasvatuslaitos sijaitsee Merenkurkun EBSA-luokitellun (Ecologically or Biologically Significant Marine Areas) alueen eteläreunalla. EBSA-luokitukset ovat kansainväliseen biodiversiteettisopimukseen perustuvia aluerajauksia, jotka on perustettu tuomaan esiin tietyt tieteelliset kriteerit täyttäviä merialueita. EBSA-luokitus Merenkurkun alueella osoittaa merialueen saariston ja luontoarvojen ainutlaatuisuuden maailmanlaajuisesti.

Kansallinen vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelma ja merialuesuunnitelma

Havsskog Ab:n suunniteltu kalankasvattamo sijaitsee alueella, joka on kansallisessa vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmassa vuonna 2014 arvioitu alueeksi, jolle kalankasvatuksen keskittäminen on nähty

mahdolliseksi. Kalankasvattamon sijainti on avomeren reunalla, jossa vedenvaihto on tehokkaampaa ja vesi rehevyydeltään karumpaa kuin saariston sisemmissä osissa. Vedenlaadun seurantatietoihin perustuen vedenlaatu paranee ja rannikon pistekuormittajien vaikutus laimenee juuri Havsskog Ab:n suunnitellun kalankasvattamon läheisen vedenlaatupisteen Vav/6 VII-4 kohdalla (Sweco Finland Oy 2023). KVVY Tutkimus Oy:n suorittamat pohjaeläin- ja rakkolevätutkimukset syksyllä 2023 puolestaan indikoivat elinvoimaista pohjaeläin- ja rakkolevätilannetta hankkeen lähellä olevilla kivikkorannoilla.

Lisäksi Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren merialuesuunnitelma 2030:ssa on Kaskisten kaupungin eteläpuolella tunnistettu merkittävä ja potentiaalinen alue vesiviljelylle. Suunniteltu kalankasvattamo sijaitsee hyvin lähellä vesiviljelylle osoitettua aluetta, heti sen pohjoispuolella, maksimissaan 500 m etäisyydellä osoitetusta alueesta.

Vesiviljelylle soveltuvien alueiden tunnistamisessa on hyödynnetty Luonnonvarakeskuksen tuottamaa mallinnusta. Vesiviljelyä kehitettäessä on ollut tärkeää selvittää parhaiten soveltuvat alueet meriympäristön tila ja luontoarvot huomioiden. Lisäksi on otettu huomioon vesiviljelyn toimintaketjun kannalta oleelliset tarpeet, kuten infrastruktuuriyhteydet, satamat sekä eri tuotantovaiheiden vaatimat alueet. Vesiviljelyn kehittämisen lähtökohtana on uusien teknologioiden tuomat mahdollisuudet kalankasvatuksen sijoittumiselle niin, että mereen ja meriympäristöön kohdistuva kuormitus olisi mahdollisimman vähäistä.

Havsskog Ab:n kalankasvattamon sijainti on suunniteltu siten, että etäisyys verkkokasseille on kohtuullinen toiminnan kannalta.

Hankkeen ympäristövaikutukset

Arvioitu kuormitus

Sweco (2023) mukaan Kaskisten edustalle vuosina 2013–2022 tulleen kokonaiskuormituksen määrä oli seuraava: kiintoaine 31 000 kg/vrk, typpi 1962 kg/vrk ja fosfori 97 kg/vrk. Samana ajanjaksona keskimäärin kohdistuneen pistemäisen ravinnekuorman osuus kokonaiskuormituksesta oli 10–12 % eli ka. 600 kg/vrk, typpi 195 kg/vrk ja fosfori 12 kg/vrk. Kiinto-ainekuorman laskelma on tässä puutteellinen, sillä metsätalouden, vakituisen haja-asutuksen, loma-asutuksen, hulevesien ja laskeuman aikaansaamaa kuormaa ei saatu mukaan laskelmaan.

Hankkeesta vastaavan mukaan hankkeen kuormitusvaikutukset läheiselle merialueelle ovat fosforin osalta 4590 kg/a ja typen osalta 40752 kg/a. Vuorokausikuormat kasvatuskaudelle, touko-lokakuulle, olisivat fosforin osalta noin 25 kg/vrk ja typen osalta noin 225 kg/vrk.

Hankkeen kuormitusarvojen vertaaminen Kaskisen edustalle kohdistuvaan kokonaiskuormitukseen on vaikeaa, sillä kasvatus ajoittuu vain kuuden kuukauden ajalle, ja muulloin kuormitus on nolla. Sen sijaan valuma-alueelta tuleva kuormitus jakautuu koko vuoden ajalle. Voimakkaan sekoittumisen vuoksi kuormituksen vaikutus meriveden pitoisuuteen jää fosforin osalta marginaaliseksi, ja typenkin osalta maksimissaan 6 µg N/l suuruiseksi.

Vaikutus veden laatuun

Mallinnuksen mukaan kalankasvattamon ravinnekuormituksen vaikutukset jäävät vähäisiksi. Lähialuetta lukuun ottamatta ravinnepitoisuuksissa ei juuri havaita muutoksia nykytilanteeseen verrattuna. Kokonaistyyppipitoisuus nousee kasvattamon lähialueella keskimäärin 6 µg/l nykytilan pitoisuuden tasosta ja muilla alueilla pitoisuuden nousu jää tasolle 0–2 µg/l. Mallinnuksen perusteella kokonaisfosforipitoisuuden nousua havaitaan vähäisissä määrin, 1 µg/l, vain kasvattamon lähialueella.

Vaikutus leväkukintoihin

Kaskisten edustalla, laskennallisen arvion perusteella minimiravinteen eli perustuotantoa oleellisesti rajoittavan ravinteen on todettu vaihtelevan havaintopaikan ja -ajan mukaan. Avomerellä Selkämeren pohjoisosassa perustuotantoa rajoittivat typpi ja fosfori yhdessä (Sweco Finland Oy, 2023). Rannikon läheisyydessä minimiravinne vaihtelee osin jokivesien tuomien ravinteiden määrästä riippuen. Tallvarpenlahdella minimiravinne on viime vuosina yleensä ollut typpi tai typpi ja fosfori yhdessä, mutta fosforirajoitteisuutta havaittiin toukokuussa 2018 (Sweco Finland Oy, 2023).

Kalankasvatushankkeen tuomat lisäykset fosfori- ja typpipitoisuudessa eivät itsessään lisää sinilevien esiintymiä Kaskisten ja Närpiön alueella. Suurin vaikutus sinilevien esiintymiin liittyy virtaamiin ja jokivesien tuomiin ravinnekuormiin.

Vaikutus vesimuodostumien tilaan

Suunnitellun kalankasvatustilan ei arvioida vaikuttavan vesimuodostumien Kaskinen-Kristiinankaupunki, Kaskinen-Siipyy ja Järvöfjärden ekologisen tilatavoitteen saavuttamiseen. Vesimuodostumien Kaskinen-Kristiinankaupunki, Kaskinen-Siipyy ja Järvöfjärden ekologisen tilatavoitteen saavuttaminen ei vaaranna kesäajan mallinnettujen kokonaistyyppi- ja fosforipitoisuuksien keskimääräisten muutosten perusteella.

Hankkeen ei arvioida vaarantavan vesimuodostumien hyvän ekologisen tilan saavuttamista eri luokittelumuuttujien osalta vuoteen 2027 mennessä.

Vaikutus saaristoluontoon

Mallinnuksen mukaan hanke lisää kokonaistypen pitoisuutta lähialueella kesäaikaan maksimissaan noin 1 µg N/l pitoisuuden litrassa päällysvettä, ja saman verran myös syvemmissä vesikerroksissa. Keskimääräinen typen pitoisuusnousu jää vielä selkeästi pienemmäksi. Kokonaisfosforin osalta kesäaikainen pitoisuusnousu jää lähialueella hyvin pieneksi, maksimissaan noin 1–2 µg P/l sekä päällysvedessä että alusvedessä. Keskimääräinen pitoisuusnousu arvioidaan vielä tätä pienemmäksi.

Kristiinankaupungin saariston suojelun perusteena olevista luontotyypeistä kalankasvatuksen aiheuttama ravinnekuormituksen kasvu ja sitä kautta potentiaalinen rehevöitymisen kiihtyminen voi vaikuttaa lähinnä veden kanssa vaikutuksessa oleviin, tai ajoittain veden alle jääviin luontotyyppeihin. Näitä ovat vedenalaiset hiekkasärkät, fladat ja laguunimaiset lahdet, karit ja kalliorantojen levävyöhykkeelliset vedenalaiset osat sekä Itämeren ulkosaariston ja merivyöhykkeen saarien ja luotojen ryhmät. Näistä luontotyypeistä osa voidaan nähdä päällekkäisinäkin, kuten karien ja kalliorantojen levävyöhykkeet ja merivyöhykkeen saarien ja luotojen ryhmät. Mainitut luontotyypit muodostavat Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen kokonaispinta-alasta, joka on noin 658 ha, 65 % eli hieman alle 440 ha.

Mahdolliset vaikutukset voisivat ilmetä lähinnä ravinteisuuden kasvusta johtuvasta rantojen ja kivikoiden perifyton-kasvustojen lisääntymisestä ja sitä kautta rantojen limoittumisesta. Lisääntynyt perifytonin määrä voi vaikuttaa välillisesti myös pohjaelänlajiston määrään ja lajistosuhteisiin sekä yhteisörakenteisiin. Rehevöitymisen vaikutus levävyöhykkeeseen, lähinnä rakkoleväkasvustoihin, voi vaikuttaa heikentävästi monien pohjaeläinten ja kalaston suojapaikkoihin ja esiintymishabitaatteihin sekä häiritä ja muuttaa vallitsevia ravintoverkkoja ja -ketjuja.

Ravinnepitoisuuksien nouseminen voi johtaa rihmalevien runsastumisen seurauksena rakkolevien vähenemiseen. Kalankasvattamon vaikutusalueella havaittiin kuitenkin syksyllä 2023 pohjaeläintutkimuksen yhteydessä vain hyvin pieniä määriä rakkolevää ja kuormituksen vaikutusten arvioidaan olevan erittäin paikallisia. Aallokon vaikutus auttaa pitämään rakkoleväyhdyskunnat puhtaana rihmalevistä ja yleinen ongelma ovatkin matalat huonosti virtaavat lahdet, joihin ravinteet pääsevät kertymään. Vesimassat kyseisellä alueella ovat suuria ja veden vaihtuvuus tehokasta, mikä mahdollistaa ravinteiden laimenemisen laajan merialueen vesimassaan, jolloin kuormituksen kertymistä vedenvaihdoltaan heikompiin ja pienempiin sisälahtiin ei arvioida olevan.

Natura-arvion mukaan kalankasvatustoiminnasta johtuva ravinnekuormitus ei vaaranna suojeltujen luontotyyppien tai lajien suotuisan suojelun tasoa Kristiinankaupungin saaristoon Natura-alueella. Vesistöön aiheutuvien vedenlaadun muutosten on arvioitu olevan niin pieniä ja rajoittuvan niin pienelle alueelle kalankasvattamon

läheisyyteen, ettei näillä arvioida olevan vaikutusta Natura-alueella esiintyvien luontotyyppien levinneisyyteen. Ekologisen tilatavoitteen saavuttamisen ei arvioida vaarantuvan kesäajan mallinnettujen kokonaistyyppi ja -fosforipitoisuuksien keskimääräisten muutosten perusteella. Myös kalankasvattamon vaikutus virkistyskäyttöön tai kalastukseen on arvioitu vähäiseksi.

Hankkeesta voi ajoittain aiheutua yhteysliikenteen ja rakenteiden rakentamisen yhteydessä melua, joka saattaa aiheuttaa lisääntyvää melun määrää saaristossa. Haitta arvioidaan vähäiseksi ja ajoittaiseksi.

Vaikutus linnustoon

Suunnitellulla kalankasvatuslaitoksella ei arvioida olevan sellaisia vaikutuksia vedenlaatuun, että se vaikuttaisi alueen linnuston pesintään, lintukantaan tai elinympäristöön. Kalankasvatuksen vaikutukset linnustoon voisivat heijastua rehevöitymisen ja sitä kautta käytettävissä olevien ravintovarojen muutoksen kautta. Rehevöitymisen vuoksi vesikasvillisuus voisi runsastua ja pohjaeläimistö sekä kalasto muuttua. Mallinnuksen mukaan suunnitellulla kalankasvatuslaitoksella ei kuitenkaan arvioida olevan sellaisia vaikutuksia vedenlaatuun, että rehevöityminen voimistuisi ja ravintovarot muuttuisivat.

Kalankasvatuslaitos saattaa aiheuttaa ajoittaista meluhaittaa ja liikennöintiä sulanveden aikaan. Hankkeen rakennusvaiheen kesto arvioidaan lyhytkestoiseksi, ja sen vuoksi vaikutukset linnustoon jäänevät vähäisiksi ja ohimeneviksi. Myös kasvatusvaiheessa huoltoliikenteen määrä suhteutettuna muuhun alueen meriliikenteeseen jäänee vähäiseksi, ja sen vuoksi häiriövaikutusten oletetaan jäävän vähäisiksi.

Kasvatusaltaat saattavat houkutella lintuja, esimerkiksi etenkin lokkilajeja ja merimetsoja, alueelle. Karkaavia kaloja tavoittelevat linnut ovat kosketuksissa myös fyysisesti altaita suojaaviin verkkoihin. Verkot on kuitenkin suunniteltu niin tiheäsilmäisiksi, että lintujen takertumista verkkoihin tapahtuu harvoin. Kasvattamo saattaa toimia houkuttimena myös kalaa ravintonaan käyttäville petolinnuille, esimerkiksi merikotkalle ja sääkselle. Merikotka voi tavoitella saaliikseen myös muuta alueen linnustoa.

Joidenkin lintujen kohdalla vaikutukset voivat olla myös karkottavia. Vaikka helppo saalis houkuttelee esimerkiksi lokki- ja tiiralajeja, niiden pesintä lähimmillä saarilla saattaa häiriintyä. Lisäksi suurten petolintujen runsaus alueella voi karkottaa pienempiä lintuja. Lähimmät saaret ovat vain muutaman sadan metrin päässä kasvattamosta.

Hankealue sijaitsee lähimmillään noin 450–500 m etäisyydellä Kristiinankaupungin saariston Natura-alueeseen kuuluvista lähisaarista. Natura-alueilla pesii yhdyskuntina mm. naurulokki, erittäin uhanalainen selkälokki, kalatiira ja pikkulokki. Ravintonsa sukeltamalla hankkivia

lintulajeina voidaan mainita esimerkiksi ruokki, haahka, tukkasotka, riskilä ja pilkkasiipi. Alueella joko pesivinä tai vierailevina tavattavia petolintuja ovat merikotka ja sääksi.

Suurin osa Natura-alueen saaristosta sijaitsee kuitenkin Kristiinankaupungin rannikon suunnalla, jonne matkaa kalankasvattamolta on useampi kilometri. Lisäksi Kristiinankaupungin rannikon lahdet ovat tärkeitä lintualueita. Näille alueille kalankasvattamolta on matkaa yli 2 km. Näillä kauempana vaikutusalueesta olevilla saarilla ja alueilla levähtäviin ja pesiviin lintuihin kasvattamon toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta.

Hankkeen suoraa vaikutusta aivan lähimpien saarien linnustoon on haastava arvioida, sillä lajikohtainen käyttäytyminen saattaa erota suuresti. Riippuen lintulajista kalankasvatuksen vaikutukset voivat siis olla joko negatiivisia tai positiivisia, tai siten vaikutus voi olla hyvin pieni ja jäädä merkitykseltään vähäiseksi. Vaikutukset Natura-alueen linnustoon jäävät kuitenkin kokonaiskuvassa vähäisiksi, sillä lähimmät saaret ovat vain murto-osa Natura-alueen alasta.

Vaikutus pohjan laatuun ja pohjaeläimistöön

Alueen pohjaeläimistössä esiintyvät runsaslukuisina monisukasmatoihin kuuluva tulokaslaji *Marenzelleria* sekä liejusimpukka Limecola (*Macoma balthica*). Alueella esiintyy myös surviaissääsken toukkia (*Chironomidae*), viherlimamatoja (*Cyanophthalma obscura*), harvasukasmatoja (*Oligochaeta*), sekä harvalukuisena katkoja (*Gammarus*), jäännemassiaisia (*Mysis relicta*), kilkkejä (*Saduria entomon*) ja polttiaisen toukkia (*Ceratopogonidae*).

KVVY Tutkimus Oy:n selvityksen mukaan pohjan tilanne ja läheisten kivikkorantojen tilanne vaikuttaa hyvältä, eikä kuormituksen lievän kasvun arvioida muuttavan näiden tilaa. Raportissa todetaan alueen pohjaeläintilanteesta: ”Pohjaeläimistö oli syväneasemalla runsas, ja koostui pääosin harvasukasmadoista, *Marenzelleria*-monisukasmadoista ja liejukatkoista, jotka ovat pehmeille pohjille tyypillisiä taksoneja. BBI-pohja-eläinindeksi ilmensi syvängteen pohjaeläimistön hyvää ekologista tilaa.

Litoraaliasemista Bockholmsstenarna-paikalla havattiin harvakseltaan hyväkuntoista rakkohaurua, joka on silmälläpidettävä ruskolevä. Paikan pohjaeläimistö oli monimuotoinen. Stora Remmargrundin näyteasemalla rakkohaurua ei havaittu, ja aseman pohjaeläimistön monimuotoisuus oli pienempi kuin asemalla Bockholmsstenarna. Molemmilla litoraaliasemilla suurin osa pohjaeläimistöstä lukeutui Gammarus-suvun katkoihin, ja molemmilla asemilla havaittiin myös merisiiraja, leväsiiraja, massiaisia, surviaissääsken toukkia, Radix-suvun kotiloita, liejusimpukoita ja merirokkoa. Kaikki syväne- ja litoraaliasemien pohjaeläimistössä havaitut lajit, joiden uhanalaisuus on arvioitu, on luokiteltu elinvoimaisiksi.”

Vaikutus kalastoon ja kalastukseen

Suunniteltu kalankasvatustila ei estä kalastusta hankkeen vaikutusalueella. Kasvatustilan ankkurointiala vie noin 4,2 ha tilaa kyseessä olevalta merialueelta. Kalastajat voivat kiertää tarvittavalta etäisyydeltä tila-alueen.

Kalankasvatushankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia alueen paikallisiin tai laajempiin kalakantoihin. Mallinnustulosten perusteella Havsskog Ab:n kalankasvatuksen ravinnekuormituksen vaikutus jää kuitenkin vähäiseksi ja vaikutus rajautuu kasvattamon lähialueelle. Toiminnan ei arvioida vaikuttavan merkittävästi kalastoon tai alueen ravinneverkkoihin.

Hankkeen vaikutus suojelualueisiin ja niiden suojeluperusteisiin

Hankkeen rakennusvaiheen kesto arvioidaan lyhyeksi, joten sen mahdolliset melu- ja liikennehaittojen aiheuttamat vaikutukset esimerkiksi linnustoon jäävät vähäisiksi ja ohimeneviksi. Kasvatustilan toiminta saattaa aiheuttaa joko negatiivisia tai positiivisia vaikutuksia lähisaarilla pesiviin ja levähtäviin lintuihin. Vaikutusalueen ulkopuolelle jäävillä Natura-alueilla linnustolle ei arvioida koituvan haittaa kalankasvatustilan toiminnasta.

Ravinnepitoisuuksien nouseminen voi johtaa rihmalevien runsastumiseen ja tätä myöten rakkolevien vähenemiseen. Kalankasvatustilan vaikutusalueella havaittiin vain hyvin pieniä määriä rakkolevää ja kuormituksen vaikutusten arvioidaan olevan erittäin paikallisia.

Vesistöön aiheutuvien vedenlaadun muutosten on arvioitu olevan niin pieniä ja rajoittuvan niin pienelle alueelle kalankasvatustilan läheisyyteen, ettei näillä arvioida olevan vaikutusta Natura-alueella esiintyvien luontotyyppien levinneisyyteen.

Hanketta koskevassa Natura-arvioinnissa esitetään, ettei kalankasvatustoiminnasta johtuva ravinnekuormitus vaaranna suojeltujen luontotyyppien tai lajien suotuisan suojelun tasoa Kristiinankaupungin saaristoon Natura-alueella.

Hankkeen vaikutus veneilyyn ja alueen virkistyskäyttöön

Kalankasvatustilasta länsipuolella, lähimmillään 500 m etäisyydellä, kulkee Kaskisten laivaväylä. Kalankasvatustoiminnalla ei ole vaikutusta laivaväylään.

Hanke sijaitsee avomerien reunalla, pienten saariryhmien reunustamalla alueella. Lähimmillään noin 1,5 km kalankasvatustilasta sijaitsee asutusta tai vapaa-ajan asutusta (1,5 km luoteeseen Sälgrundissä ja saman matkan verran koilliseen Tunngundissä). Kalankasvatustila ei sinällään ole uintikäytössä tai virkistyskäytössä, mutta lähisaarten osalta

potentiaaliset vaikutukset liittyvät kasvavaan ravinnetilanteeseen merivedessä ja sitä kautta esimerkiksi mahdolliseen limoittumisen lisääntymiseen. Mallinnuksen perusteella laitoksen keskimääräiset vaikutukset rajautuvat kuitenkin kasvattamon läheisyyteen ja tehokas sekoittuminen ja vedenvaihtuvuus mahdollistaa laimenemisen laajan merialueen vesimassaan, eikä kuormituksen kertymistä vedenvaihdoltaan heikompiin sisälahtiin arvioida olevan.

Kalankasvattamon vaikutus on maisemallisesti pieni ja paikallinen, kalankasvattamon vedenpinnan yläpuolelle sijoittuvien rakenteiden ollessa kevyitä. Kaskisten merialueen voidaan sanoa olevan jo ihmisten toiminnan muuttamaa ja alueella on vilkasta satamatoimintaa ja teollisuutta. Hankkeen vaikutus alueen virkistyskäyttöön arvioidaan olevan vähäinen.

Muut harkintapyynnössä esiin tuodut asiat

Suomessa kasvatetun kirjolohen ilmastovaikutus on ulkomailta tuotua kasvatettua lohta pienempi. Harkintapyynnön mukaan Kalankasvatuksen päästöt ovat pienentyneet huomattavasti 1980- ja 1990-luvuilta kehittyneen ruokintatekniikan ja rehun koostumuksen ansiosta. Kalaraaka-aineen käyttöä kirjolohen rehussa on vähennetty tuntuvasti lisäämällä kasviperäisen raaka-aineen, kuten härkäpavun ja rypsiöljyn, käyttöä. Lisäksi markkinoilla on ns. Itämerirehua, jonka valmistuksessa on käytetty Itämerestä kestävästi pyydettyä silakkaa ja kilohailia. Kalankasvatuksen ympäristövaikutusten pienentymisen vuoksi Suomen WWF on luokitellut kotimassa kasvatetun kalan vihreälle listalle. Kotimaisen kirjolohen etuna on myös se, että Suomen merialueella ei ole Norjan lohenkasvatuksen suurena uhkana olevaa lohitäitä.

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen

Hankevastaava ei ole toimittamassaan aineistossa esittänyt keinoja haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Kaskisten edustan merialueelle tulee vesistökuormitusta muun muassa Kristiinankaupungin–Närpiön alueella sijaitsevilta muilta kalankasvatustiloilta. Niiden aiheuttamia vesistömuutoksia ovat olleet ravinnepitoisuuksien kohoaminen ja perustuotannon (levät) lisääntyminen laitosten lähialueilla. Yhteistarkkailun tulosten mukaan tarkkailtavan merialueen tila on pysynyt ennallaan tai heikentynyt viime vuosina.

Vajaan 10 kilometrin etäisyydelle hankealueesta on suunnitteilla Nordic Trout Ab:n kirjolohikasvattamo, jolle aluehallintovirasto myönsi kuuden vuoden määräaikaisen ympäristöluvan joulukuussa 2023. Lupa koskee kalankasvatusta verkkoaltaissa avomerellä Kaskisten edustalla ja

kalojen talvisäilytystä Järvöfjärdenillä. Nordic Troutin tulevan kalankasvattamon arvioitu kuormitus kohdistuu pääasiassa kauemmas avomerelle ja huomattavasti vähäisempää kuormitusta aiheutuu talvisäilytyksestä Järvöfjärdenillä.

Merialueelle tulee pistemäistä kuormitusta myös Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamolta sekä Kristiinankaupungin Karhusaaren teollisuusalueella toimivilta Koppön Energia Oy:ltä, PVO-Lämpövoima Oy:ltä sekä Heimdall Terminals Oy:ltä. Koppön Energia Oy suunnittelee hiilineutraalia synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista Karhusaaren teollisuusalueelle. Vesistökuormitus tulee muodostumaan lähinnä hule-, jäähdytys- sekä suolapitoisista rejektivesistä. Lämpökuormitus voi vaikuttaa jääloihin sekä vesimassan kerrostumisoloihin purkuputken lähiympäristössä. Myös jäähdytysveden suolapitoisuudella voi olla vaikutusta kerrostumisoloihin sekä purkupisteen välittömässä läheisyydessä esiintyvään eliöstöön. Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen muodostuvat välillisinä vaikutuksina pintavesivaikutusten kautta. PVO-Lämpövoima Oy:n sekä Heimdall Terminals Oy:n kuormitus muodostuu öljyhiilivetypitoisista vuotovesistä. Öljy-yhdisteet hajoavat pintavesissä aerobisesti, eikä niistä aiheudu merkittävää vaikutusta meriveden laatuun, merialueen tilaan, kalastoon tai vesistön käyttöön.

Etelä-Pohjanmaan alueella on lisäksi suunnitteilla useampia tuulivoimapuistohankkeita, jotka edellyttävät tuulimyllyjen kuljetuksia myös Kaskisten sataman kautta. Lisäksi Kaskisten Satamalla on ollut suunnitelma laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta ja syväväylän ruoppaamisesta. Vaikka pistekuormituksen osuus Kaskisten edustan kokonaiskuormituksesta nousisi eri hakkeiden yhteisvaikutuksesta, merkittävin osuus kokonaiskuormituksesta tulee edelleen Närpiönjoen sekä alueelle laskevien pienempien jokien hajakuormituksena.

Hankkeesta vastaavan näkemyksen mukaan yhdessä yllä mainittujen hankkeiden kanssa, Havsskog Ab:n kuormitus ei vaaranna alueen vesimuodostumien (Kaskinen-Kristiinankaupunki, Kaskinen-Siipyy ja Järvöfjärden) hyvän tilan saavuttamista.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Hankevastaava on aiemmin toimittanut pyynnön ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisen tarpeesta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle 2.10.2023. YVA-menettelyn tarpeellisuutta on käsitelty neuvottelun yhteydessä 18.4.2023. ELY-keskus on 9.2.2024 antanut päätöksen, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tulee soveltaa Havsskog Ab:n hankkeeseen. Hankevästava on 21.5.2024 toimittanut ELY-keskukselle uuden pyynnön ympäristövaikutusten soveltamisen tarpeesta. Pyyntöä perustellaan sillä, että taivekartonkitehtaalle

ympäristöluvan saanut Metsä Board ei nykytiedon perusteella ole toteuttamassa tehdasta Kaskisiin.

Viranomaisten kuuleminen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on kuullut ennen päätöksen tekoa Kaskisten kaupunkia, Kristiinankaupunkia, Närpiön kaupunkia, Länsirannikon ympäristöyksikköä, Metsähallitusta, Pohjanmaan liittoa, Väylävirastoa, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaista sekä ympäristönsuojeluyksikköä. Kaskisten kaupunki, Kristiinankaupunki, Metsähallitus, Närpiön kaupunki ja Pohjanmaan liitto eivät antaneet lausuntoa asiassa.

Länsirannikon ympäristöyksikkö, Kristiinankaupunki

Länsirannikon ympäristöyksikön, ympäristönsuojelu katsoo, että toiminnan kuvauksessa on kohtia, joita tulisi täydentää. Asiakirjoista ei selvinnyt:

- minkä kokoisesta kalojen kasvatusta aloitetaan,
- mistä ne tuodaan tai kasvatetaan poikaset myös itse,
- minkä kokoisissa tankeissa kalat kuljetetaan ja kuinka monta kilogrammaa kalaa on tarkoitus kuljettaa tankillisessa vettä,
- millaisella aikataululla kalat kuljetetaan Kaskisiin,
- miten ja missä kuljetuskalusto desinfioidaan ja puhdistetaan siirron jälkeen,
- johdetaan kalat mereen, mikä saattaa lisätä kalatautien leviämisen riskiä,
- miten kalat kuljetetaan satamasta kasvatustilalle,
- mitä tehdään kuljetuksen aikana kuolleille ja/tai sairaille kaloille,
- minkä kokoiseksi kalat kasvatetaan,
- mikä on arvioitu kuolleisuus kuljetuksen ja kasvatuksen aikana,
- mitä kasvatuksen aikana kuolleille kaloille tehdään,
- missä ja miten kaloja lääkittää ja käytetäänkö nukutusaineita (rokotus, kylvytys, lääkeruho, mikrobi- ja loislääkkeet sekä sienitautien ehkäisy),
- miten ja missä kasvatuskalusto puhdistetaan,
- miten lääkeaineita ja kemikaaleja säilytetään,
- mitä rehua on tarkoitus käyttää, onko hankkeessa tarkoitus käyttää niin sanottua itämerirehua.

Heikko proteiinin laatu heikentää rehun muuntotehokkuutta, jolloin ominaiskuormitus ei vähene rehun tyyppipitoisuuden laskun myötä, lisäksi proteiinien puute lisää kalojen rasvoittumista ja heikentää niiden

terveyttä. Riittävä proteiinin saanti on välttämätöntä kalojen normaalin kehityksen kannalta. Toisaalta fosforin puute aiheuttaa kaloilla luustovaurioita, rasvoittumista ja voi heikentää kalojen kasvua ja vastustuskykyä. Mallinuksissa on myös hyvä muistaa, että korkea veden lämpötila, kalojen mahdolliset sairastumiset, sukukypsytminen ja talviaikainen paasto voivat heikentää rehukerrointa ja kasvattaa ominaiskuormitusta.

Asiakirjoista ei ilmennyt, miten perkuujätteet kerätään, säilötäänkö perkuujätteitä esimerkiksi hapotuksella ja minne perkuujätteet toimitetaan ja miten kalojen ja perkuujätteiden kuljetukset on suunniteltu tehtäväksi, onko kuljetuksia esimerkiksi suunniteltu toteutettavaksi yöaikaan. Perkuujätteet voidaan toimittaa laitokseen, jonka ympäristöluvassa tällaisen aineksen vastaanotto on hyväksytty. Asiakirjoista ei käynyt ilmi, onko tarkoitus esikäsitellä verestyksestä ja käsittelystä syntyvät jätevedet esimerkiksi johtamalla vedet rasvanerotuksen läpi ennen jätevesipuhdistamoon johtamista. Nämä asiat vaikuttavat kasvatukseen ja sen vaikutusten sekä kuljetusten päästöjen ja jätteiden määrän arvioimiseen, kuljetusten lukumäärän arvioimiseen ja kuljetuksista aiheutuvan mahdollisen meluhaitan arvioimiseen. Länsirannikon ympäristöyksikön ympäristönsuojeluosasto katsoo, että harkintapyyntöä tulee täydentää em. puuttuvilla tiedoilla.

Varovaisen arvion mukaan, kasvatettavaksi kuljetettavien kalojen kuljetusten määrä Kaskisten satamaan voisi olla 30 kuorma-autollista, ennen kasvatuskauden alkua, joka lisäisi liikennettä satamaan merkittävästi, jos kuljetukset toteutetaan lyhyen ajanjakson aikana. Käsiteltyjen kalojen lämpötilavalvotut kuljetukset käsittelytiloista jälleenmyyjille sekä perkuujätteen jätekuljetukset satamasta lisäävät omalta osaltaan liikennettä ja sen aiheuttamia päästöjä ja melua kasvatuskauden jälkeen.

Jätteenkäsittelyssä tulee noudattaa jätehuollon asetuksia sekä kunnallisia jätehuoltomääräyksiä. Lisäksi tulee varmistua siitä, että kunnallisella jätevedenpuhdistamolla on kapasiteettia ottaa vastaan ja käsitellä kalojen käsittelyssä syntyneitä jätevesiä, poikkeustilanteet mukaan lukien.

Asiakirjoissa ei ollut myöskään kuvattu, miten laitoksella torjutaan hylkeiden, saukkojen ja kalaa syövien lintujen aiheuttamia vahinkoja. Saukko on rauhoitettu ja sen metsästys ei ole sallittua. Erityisluvvin sallittua on ollut sellaisten yksilöiden poistaminen, jotka aiheuttavat kalankasvatustilastoissa erityistä vahinkoa. Suojaverkkojen tulee solmuväliltään olla sellaisia, etteivät linnut sotkeudu niihin. Ohutlankaiset, mustat, kalaverkkotyypiset verkot, joita linnut eivät hämärässä näe, voivat johtaa lintujen loukkaantumisiin ja kuolemiin ja eivät ole sopiva tapa suojata alaita.

Havsskog Ab:n kalankasvatustilaston läheisyyteen on suunnitteilla muitakin suuria hankkeita. Vajaan 10 kilometrin etäisyydelle

hankealueesta on suunnitteilla Nordic Trout Ab:n kirjolohikasvattamo, talvisäilytys- ja varastointialueiden sijaitessa lähempänä suunnitteilla olevan Havsskog Ab:n kalankasvattamon hankealuetta. Lisäksi Kaskisten satamalla on ollut suunnitelma laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta ja syväväylän ruoppaamisesta. Havsskog Ab:n hankealue sijaitsee lähimmillään noin 450–500 metrin etäisyydellä lähisaarista, jotka kuuluvat Kristiinankaupungin saariston Natura-alueeseen. Lähialueella sijaitsee valtakunnallisesti tärkeitä (FINIBA) lintualueita. Lisäksi Närpiönjoki ja alueelle laskevat pienemmät joet ovat merkittäviä kuormituksen lähteitä. Merialueelle on suunnitteilla suuria merituulivoimapuistoja ja niiden merikaapelireittejä, joihin sisältyy ruoppaustarpeita.

Merituulivoimapuistoihin voi liittyä vedyntuotantohankkeita ja vedyn johtamiseen tarvittavien putkilinjojen tms. rakentamista. Etelä-Pohjanmaan alueella on lisäksi suunnitteilla useampia tuulivoimapuistohankkeita, jotka edellyttävät tuulimyllyjen komponenttien kuljetuksia myös Kaskisten sataman kautta. Merialueelle tulee pistemäistä kuormitusta myös Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamolta sekä Kristiinankaupungin Karhusaaren teollisuusalueelta. Koppön Energia Oy suunnittelee synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista Karhusaaren teollisuusalueelle.

Koska Havsskog Ab:n hankealueen läheisyyteen on suunnitteilla muitakin hankkeita, se sijaitsee lähellä Natura 2000 -alueita ja valtakunnallisesti tärkeitä lintualueita ja Närpiönjoen vaikutusaluetta, kalakuljetusten ja perkuujätteiden kuljetusten myötä liikenne Kaskisiin kasvaa ja kalankäsittelyn jätevesien jätevedenpuhdistamoon aiheuttama kuorma kasvaa, Länsirannikon ympäristöyksikön ympäristönsuojeluosasto katsoo, että tämän hankkeen, alueelle suunniteltavien eri hankkeiden ja Närpiönjoen kuormituksen yhteisvaikutukset, laajuus ja läheisyys huomioon ottaen, sekä toiminnasta aiheutuvan jätteen, jätteenkuljetusten, jätevesien ja liikenteen lisääntymisen vuoksi, tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Länsirannikon ympäristöyksikkö, Närpiö

Terveysuojelu/Ympäristöterveydenhuolto

Talvisäilytyksen toteuttamisesta ei ole yksityiskohtaista kuvausta. Koska myös toinen kalanviljelylaitos talvisäilyttää kaloja Kaskistensalmessa, olisi selvitettävä, mitä vaikutuksia talvisäilytyksellä on alueeseen. Talvisäilytys tulee olemaan lähempänä sekä vapaa-ajan asutusta että vakituista asutusta. Talvisäilytyksen kesto on pidempi kuin kalojen varastointiaika kalanviljelylaitoksella. Ei ole selvää, millaisia vaikutuksia talvisäilytyksellä on lähiympäristöön ja asukkaisiin, esimerkiksi hajun, pölyn ja melun osalta.

Vaikka kalankasvatus tapahtuisi laitospaikalla, edellytetään, että osa toiminnasta tapahtuu Kaskisten kalasatamassa. Tarkempia tietoja siitä, miten toiminnasta syntyvät jätteet, kuten kuolleet kalat tai sisälmysjäte, ei ole esitetty. Ei myöskään ole kuvattu, miten tuhoeläimiä torjutaan kalojen talvisäilytyksen ja käsittelyn aikana Kalasatama Oy:n tiloissa. Arvio lisääntyvän liikenteen määrästä kalasatamaan ja kalasatamasta pois puuttuu, samoin kuin arvio siitä, aiheuttaako tämä liikenne esimerkiksi melua, tärinää ja pölyä.

Asiakirjoissa käsitellään viljelyn vaikutusta leväkukintoihin. Syanobakteerien esiintymistä havaitaan joka kesä Kaskisten ja Närpiön merialueilla. Terveystensuojeluviranomainen saa vuosittain useita kyselyjä syanobakteereista Kaskisten ja Närpiön asukkailta ja loma-asuntojen omistajilta.

Mariestrandin EU-uimarannalla tehdään säännöllisesti seurantatarkastuksia syanobakteeriesiintymien osalta, ja uimisesta neuvotaan pidättäytymään esiintymien aikana.

Alueelle on suunnitteilla useita muita suuria hankkeita, kuten kirjolohen kasvattamo avomerellä, Kaskisten sataman ruoppaaminen ja laajentaminen sekä merituulipuistot. Hankkeen ympäristövaikutukset, yhdessä alueelle suunniteltujen muiden hankkeiden ympäristövaikutusten kanssa, olisi arvioitava, jotta voidaan varmistaa terveellinen elinympäristö asukkaille.

Eläinlääkintähuollon lausunto

Hankkeessa on kuvattava, miten kalatautien ennaltaehkäisy otetaan huomioon. Poikaset on hankittava kasvattamoilta, jotka on todettu terveiksi (todistukset tutkituista taudeista ja mahdollisista sairauksista sekä mahdolliset käytetyt rokotteet ja lääkkeet). Rehun laadusta on oltava selkeä kuvaus sekä siitä, miten varmistetaan, että se ei sisällä kontaminaatoriskiä. Kuvaus siitä, miten laitos järjestää varautumisen suuren kalamäärän asianmukaiseen hävittämiseen lyhyellä varoitusajalla taudin puhjetessa on oltava olemassa.

Meriveden lämpötila todennäköisesti nousee ilmastonmuutoksen seurauksena, ja esim. vibrioosin esiintymisriski kasvaa, mikä on myös otettava huomioon. Antibioottien käyttöä tulisi välttää ja keskittyä tautien ennaltaehkäisyyn ja kalojen hyvinvoinnin varmistamiseen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut-yksikkö

ELY-keskus katsoo, että suunnitellun kalankasvatustiloksen ravinnekuormitus on suhteellisen vähäinen muuhun alueen kuormitukseen nähden hyvän vedenvaihtuvuuden johdosta.

Suunnitellun kalankasvatustilan läheisyydessä esiintyy Pohjanlahden rannikolle tyypillisiä kalalajeja, erityisesti silakka, ahven ja kuore, joilla on poikastuotantoa alueella (vedenalaisen meriluonnon

monimuotoisuusohjelma, VELMU). Kalankasvattamon suunnitelman mukaiset ravinne päästöt huomioon ottaen vaikutukset kalastoon olisivat välillisiä planktonin ja pohjaeläimistön kautta.

Kokonaisuutena ottaen ko. ravinnekuormituksen vaikutuksista on jo olemassa paljon tietoa. Voidaan katsoa, että YVA-menettely ei toisi yleisen kalatalousedun kannalta olennaisesti merkittävää lisätietoa eikä siten ole välttämätöntä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue

Havsskog Ab:n on pyytänyt syksyllä 2023 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ratkaisua siitä, sovelletaanko hakijan Kaskisten merialueelle suunnittelemaan kalankasvatustaitoshankkeeseen YVA-lain mukaista arviointimenettelyä. Kalankasvatustaitoksen suunniteltu tuotantovolyyymi (kalan lisäkasvu vuodessa) on 900 000 kg/a.

Varsinais-Suomen ELY-keskus antoi hankkeesta lausuntonsa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle 15.12.2023. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus antoi hankkeesta vastaavalle YVA-lain mukaisen päätöksen 9.2.2024, jossa edellytettiin YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista hankkeeseen. Tällöin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus näki ratkaisunsa yhtenä perusteena merkityksellisiksi yhteisvaikutukset ympäristölupavaiheessa olevan Metsä Board Oyj:n kartonkitehtaan kanssa.

Tilanne on Metsä Board Oyj:n kartonkitehtaan suunnitelmien osalta kuitenkin muuttunut ja nykytiedon mukaan Metsä Board Oyj ei ole toteuttamassa tehtaan rakentamista. Havsskog Ab:n hankkeeseen ei ole muutoin esitetty muutoksia.

Hakija Havsskog Ab on esittänyt Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle uuden hakemuksen YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamisesta ja Varsinais-Suomen ELY-keskukselta on pyydetty 9.9.2024 saapuneella lausuntopyynnöllä lausuntoa YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että sen aiemmin antamassa lausunnossa 15.12.2023 oli päätelmänä, että YVA-lain mukaista arviointimenettelyä tulisi soveltaa hankkeeseen. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen aiemmin antamaan lausuntoon ei Metsä Board Oyj:n suunnitelmilla käytännössä ollut mitään merkitystä, sillä lausunnossa käytetyt kuormituslisäyslaskelmat perustuivat nykyisiin kuormituksiin merialueella. Täten Varsinais-Suomen ELY-keskus ei näe tarvetta muuttaa aiemmin antamaansa lausuntoa, vaan esittää nyt lausuntonaan saman lausunnon kuin 15.12.2023.

*Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Y-vastuualueen lausunto
15.12.2023*

Vesien ja merenhoidon tavoitteista

Vesienhoidon lähtökohta on, että lisäkuormitusta ei osoiteta sellaisille vesistöalueille, jotka ovat jo hyvää huonommassa tilassa, vaan kuormitusta on pyrittävä vähentämään.

Kun suunnitellaan uutta pistekuormitusta, jonka vaikutukset kohdistuvat merialueille, joudutaan väistämättä perustelemaan, miksi toiminta olisi sallittua, jos se lisää meren ravinnekuormitusta ja jos vesistön hyvän tilan tavoite on ensisijainen vaatimus. Usein perustelut tämän kaltaisessa tilanteessa lähtevät siitä, että lisäkuormitus on niin vähäistä, että se voidaan sallia, koska toiminnan ei pitkällä aikavälillä arvioida estävän vesien hyvän tilan säilymistä tai saavuttamista.

Rannikkovesien ravinteiden kuormituskatot ja kuormituksen vähentämisen taakanjako KATOT-hanke on tuottanut ensimmäisen ehdotuksen Suomesta Itämereen päätyvien ravinteiden uusiksi merialuekohtaisiksi kuormituskatoiksi. Hankkeen loppuraportin 21.6.2023 (Fleming, V. ym. 2023) tulosten mukaan ilmakehän kuormituksen ja ympäröiviltä merialueilta tulevan kuormituksen oletettiin ensin vähenevän 50 %, mikä vastaa HELCOM-kuormituskatoilla saavutettavaa tasoa. Rannikkovesien hyvän tilan saavuttaminen edellyttää KATOT-hankkeessa käytetyn FICOS-mallilaskennan mukaan esimerkiksi Selkämerellä kaiken muun kuormituksen vähentämistä lisäksi 49 %.

Vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2022–2027, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa (ELY-keskusten raportteja 41/2022) todetaan mm. Vesienhoidon tavoite on parantaa ja ylläpitää sekä pinta-että pohjavesien hyvää tilaa. Yleisenä vesienhoidon tavoitteena on todettu mm., että vesiensuojelun tehostamistarvetta tulee arvioida erityisesti niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi. Kalankasvatuksesta todetaan mm., että se voi aiheuttaa paikallista ravinteiden pistekuormitusta. Lisäksi todetaan, että verkkokassilaitosten vesiensuojelun tehostamisen tarpeen arviointi tehdään lupien tarkistamisen yhteydessä. Verkkokassilaitosten vesiensuojelun tehostamistarvetta arvioidaan ympäristönsuojelulain menettelyjen mukaisesti.

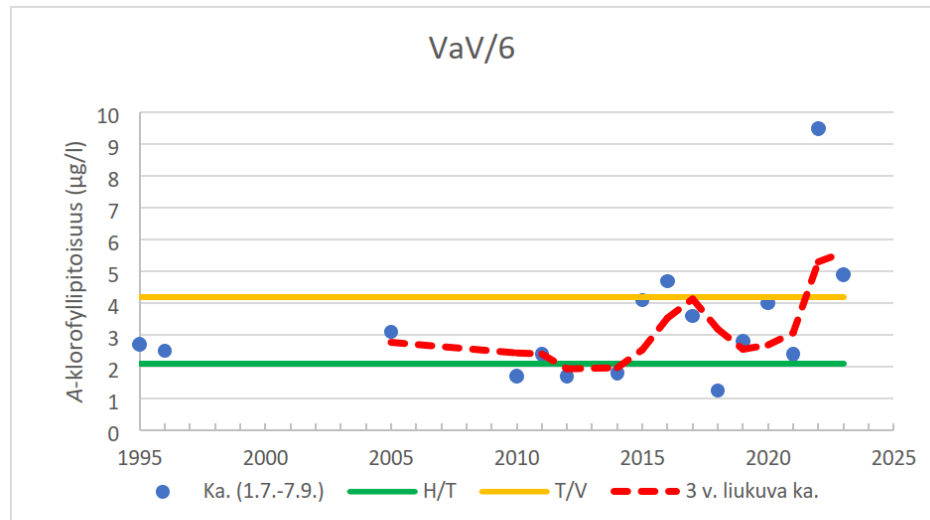
Hankealueen vesimuodostuman ekologinen tila

Suunniteltu kalankasvatustila (900 t) sijoittuu vesimuodostumaan Kaskinen-Kristiinankaupunki (2 951 ha). Laitoksen eteläpuolella noin 800 m päässä on ulompi vesimuodostuma Kaskinen-Siipy (39 352 ha).

Molemmat vesimuodostumat kuuluvat Selkämeren ulompiin rannikkovesiin ja niiden ekologinen tila on 3. suunnittelukaudella vuonna 2019 luokiteltu tyydyttäväksi. 2. suunnittelukaudella Kaskinen-Siipy vesimuodostuma oli vielä hyvässä tilassa.

Kaskinen-Kristiinankaupunki vesimuodostumassa levätuotantoa kuvaava a-klorofyllipitoisuus oli vuonna 2019 luokittelussa 3,77 µg/l. A-

klorofyllipitoisuuden osalta vesien hyvän tilan yläraja on 2,1 µg/l ja tyydyttävän tilan raja 4,2 µg/l. Vuosina 2020–2022 a-klorofyllipitoisuus on ollut keskimäärin 4,7 µg/l eli se olisi jo luokassa välttävä. Havaintoasemalla VaV/6, joka sijaitsee lähellä suunniteltua kalankasvatuslaitosta, on veden laatu viime vuosina heikentynyt selvästi (kuva 1). Siellä a-klorofyllipitoisuus on ollut vuosina 2020–2023 5,2 µg/l.

Kuva 1. Havaintoaseman VaV/6 keskimääräinen a-klorofyllipitoisuus ekologisella luokittelukaudella (1.7.–7.9.) vuosina 1995–2023.

Kaskinen-Siipyy vesimuodostumassa a-klorofyllipitoisuus oli vuonna 2019 luokittelussa 3,18 µg/l. Vuosina 2020–2022 a-klorofyllipitoisuus on ollut keskimäärin 2,9 µg/l.

Vesistövaikutusten arviointi ja vesimuodostuman sietokyky

YVA-lain liitteen 2 mukaan arviointimenettelyn soveltamisen tarvetta selvittäessä keskeinen arvioiva tekijä on hankkeen vaikutukset suhteessa sijaintipaikkaan ja sen sietokykyyn (herkyyteen).

Havsskog Ab:n esityksessä vesimuodostuman sietokykyä lisäkuormitukselle on selvitetty vain vedenlaatumallilla. Vesistövaikutusten arvioinnista puuttuu kuitenkin vesimuodostuman ekologisen tilan kehityksen analyysi sekä kuormituslisäysharpastelu.

Hakijan esittämä virtaus- ja vedenlaatumallinnus on laskennallinen arviointimenetelmä, joka antaa tuloksena kuormituksen aiheuttamat ravinteiden pitoisuuslisäykset vaikutusalueella. Pitoisuuslisäyksellä tarkoitetaan toiminnan aiheuttamaa ravinnepitoisuuden kasvua suhteessa nykyiseen taustatasoon. Mallin tulokset riippuvat olennaisesti malliin syötettyjen oletusten paikkansapitävyyksistä ja oletusten yhteisvaikutuksista. Mallin laskemien pitoisuuslisäysten todentaminen ja varmentaminen mittaamalla on käytännössä mahdotonta.

Virtaus- ja vedenlaatumallinnuksen heikkoutena voidaan pitää sitä, että se sivuuttaa vesiekosysteemeissä tapahtuvat ravinnekierron ja ottaa huomioon vain aineiden lisäykset ja niiden häviämisen. Mallin luotettavuus arvioitaessa kuormittavan toiminnan vaikutuksia kohdealueen ekologiseen tilaan voidaan kyseenalaistaa, koska kuormituksen kokonaisvaikutuksia ei saada pelkästään mallitarkastelun avulla selville. Kalankasvatuksen osuudesta alueen rehevöitymiskehitykseen on hankalaa saada käsitystä, koska rehevöityminen on paljon muutakin kuin hetkellisiä muutoksia pintaveden fosforin ja typen pitoisuuksissa.

Virtaus- ja vedenlaatumallinnus on yleisesti kuormitusarvioinneissa käytetty menetelmä, jolle on vaikea löytää parempaa vaihtoehtoa. Esimerkiksi SYKE:n kehittämän FICOS-mallin avulla on määritetty myös rannikkovesien hyvän tilan saavuttamisen ja ylläpitämisen mahdollistava maksimikuormitus, ns. kuormituskatto, Saaristomerelle, Selkämerelle ja Suomenlahdelle. Rannikkoalueiden ekosysteemimallien kehittäminen on Suomessa ollut hidasta, eikä sellaisia ole toistaiseksi ollut saatavilla muualtakaan. Mallinnuksen tulkinta vaatii tuekseen huolellisen ekologisen tarkastelun, jotta mallitulosten rajoitteet voidaan tunnistaa ja ottaa huomioon.

Hankkeen sijaintialueen sietokyky on tässä hankkeessa ensisijainen huomioitava asia arvioitaessa, minkä verran vesimuodostumaan voidaan lisätä kuormitusta.

Kuormituslisäys vesimuodostumissa

Havsskog Ab:n kalankasvatuslaitoshankkeen vesistövaikutusten kokonaisarviointia varten tarvitaan kuormituslisäysvertailu, jossa kalankasvatuksen aiheuttamaa uutta kuormitusta pyritään suhteuttamaan kasvatusalueen muuhun ravinnekuormitukseen. Saaristomerellä ja Selkämerellä on aiemmin sovellettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemissä kalankasvatukseen liittyvissä YVA-lain mukaisissa tehtävissä laskennallista kuormituslisäysarviointia, jonka perusteet on julkaistu Vesitalous-lehdessä (Helminen, 2021). Edellä mainitut Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tehtävät ovat YVA-lain 13 §:n mukainen päätös YVA-menettely soveltaminen Nordic Trout Oy kalankasvatuslaitoshanke, Pleikilä, Pleigong, Kustavi 29.1.2021, (VARELY/2289/2029) ja YVA-lain 23 §:n mukainen perusteltu päätelmä Metsähallitus, kalankasvatuslaitoshanke, Isokari, Kustavi 5.12.2023 (VARELY/2580/2023).

Helminen (2021) artikkelin mukaan Selkämeren pohjoiselle osalle kokonaisfosforin taustakuormitus on 0,176 kg/ha ja kokonaistypen kuormitus 3,64 kg/ha. Annetut luvut tarkoittavat Saaristomereltä Selkämerelle lähtevän taustakuormituksen määriä. Niihin on syytä lisätä vielä ainakin Kokemäenjoen vaikutus. Vaikka Kokemäenjoki laskee mereen noin 90 km Kaskisista etelään, sen vaikutusalue ulottuu

rannikkoa pitkin Kaskisten edustan merialueelle asti. Kokemäenjoen kokonaisfosforikuormitus mereen on noin 380 t P/a, mutta siitä ehkä puolet jää jo suistoalueelle ja kulkeutuu avomerelle. Jos loput 190 t jaetaan rannikkoalueelle välille Pori-Merenkurkku (pinta-ala noin 530 000 ha, arvio Helminen 2021 kuvan 3 perusteella), saadaan Kokemäenjoen aiheuttamaksi taustakuormitukseksi fosforille 0,36 kg/ha. Selkämeren pohjoisosalle Kaskisten edustan merialueella voidaan etelästä virtausten mukana tulevan kokonaisfosforin taustakuormituksen määräksi arvioida edellä olevan perusteella yhteensä 0,54 kg/ha/a.

Vesimuodostumalle Kaskinen-Kristiinankaupunki (2 951 ha) arvioitu kokonaisfosforin taustakuormituksen määrä olisi 1 594 kg/v ja vesimuodostumalle Kaskinen-Siipyy (39 352 ha) 21 250 kg/v. Virtausmallitarkastelun mukaan suunnitellun kalankasvatustiloksen vaikutukset kohdistuisivat pääosin Kaskinen-Kristiinankaupunki vesimuodostumaan (kuva 2). Siellä suunnitellun kalankasvatustiloksen aiheuttama kokonaisfosforikuormitus mereen (4 590 kg/a) olisi lähes kolme kertaa suurempi kuin arvioitu mereltä tuleva taustakuormitus.

SYKE:n kuormitusmallin perusteella Kaskisten edustan merialueelle lähivaluma-alueilta ja merialueelta sekä Närpiönjoesta tuleva kokonaisfosforikuormitus on ollut vuosina 2013–2022 keskimäärin noin 35 tonnia (97 kg/vrk) ja kokonaistyyppikuormitus noin 716 tonnia vuodessa. Suurin osa ravinnekuormituksesta tulee Närpiönjoen kautta. Närpiönjoen merialueelle tuomat ainemäärät vaihtelevat vuosittain ja vuodenajoin huomattavasti vesimäärien mukaan. Yleisesti tarkastellen mantereelta tulevasta kuormituksesta osa suodattuu saaristovyöhykkeelle ennen avomerta. Suuri osa mantereelta tulevasta ravinnekuormituksesta hyödynnetään perustuotannossa ennen avomerta mm. kasvillisuuden ja kasviplanktonbiomassan sitoessa ravinteita. Kaskisten edustalle vuosina 2013–2022 keskimäärin kohdistuneen pistemäisen ravinnekuorman osuus kokonaiskuormituksesta oli luokkaa 10–12 %, esimerkiksi kokonaisfosfori 12 kg/vrk (Sweco Finland Oy 2023. Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kaskisten kartonkitehdas Metsä Board Oy. 574 s).

KVVY Tutkimus Oy:n tekemän arvion mukaan suunnitellun kalankasvatustiloksen kokonaisfosforikuormitus olisi noin 25 kg/vrk ja tyyppikuormitus noin 225 kg/vrk, jos lasketaan vuorokausikuormat kasvatuskaudelle (touko-lokakuu). Kalankasvatustiloksen aiheuttama kokonaisfosforikuormitus Kaskisten edustan merialueella olisi siten noin kaksi kertaa suurempi kuin sinne nykyisin kohdistuva pistekuormitus kasvatuskauden aikana.

Hankkeen varsinaisessa vesistövaikutusarvioinnissa on syytä suhteuttaa suunniteltuja ravinnekuormituslisäyksiä kaikkeen muuhun

kuormitukseen vuositason ja erikseen biologisella tuotantokaudella (kesä-syyskuu) eri vesimuodostumissa.

Kuva 2. Virtausmalliraportin kuvien perusteella arvioitu välittömän vaikutusalueen raja (punainen viiva).

Yhteenveto: arviointimenettelyn soveltamisen tarve

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Y-vastuualue hoitaa ELY-keskuksien kalankasvatuksen ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävää ja on antanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pyytämän lausunnon tästä näkökulmasta.

YVA-lain mukaista arviointimenettelyä sovelletaan aina 3 §:n 1 momentin nojalla toimintaympäristöstä huolimatta hankkeisiin, jotka on lueteltu YVA-lain liitteessä 1. Merialueella sijaitseva kalankasvatustila, jossa kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 000 kg/a (1 000 t/a), on mainittu YVA-lain liitteen kohdassa 1 d ja tällainen hanke edellyttää siten aina YVA-menettelyä.

Lisäksi YVA-lain 3 §:n 2 momentin nojalla arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa hankkeisiin, joista todennäköisesti aiheutuu laadultaan tai laajuudeltaan, myös eri hankkeiden

yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-lain 3 §:n 3 momentin nojalla YVA-menettelyn soveltamista koskevaa päätöstä tehdessään ELY-keskuksen tulee arvioida hankkeesta todennäköisesti aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia YVA-lain liitteen 2 arviointiperusteiden perusteella. Arviointikriteereitä ovat mm. 1) hankkeen ominaisuudet, 2) hankkeen sijainti ja sen herkkyys (sietokyky) sekä 3) hankkeen vaikutusten luonne.

Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo tässä yhteydessä esille, että Korkein hallinto-oikeus (KHO) on tehnyt 15.11.2023 päätöksen (3339/2023) Nordic Trout Ab:n valituksen johdosta. KHO:n päätös koskee Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 29.1.2021 (dnro VARELY/2289/2019) tekemää YVA-lain 13 §:n mukaista päätöstä, jossa edellytettiin arviointimenettelyä Nordic Trout Oy:n kalankasvatuslaitoshankkeelta. KHO:n vuosikirjapäätös ohjaa lainsäädännön tulkinnassa ja se tulee ottaa huomioon myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tekemässä YVA-lain 13 §:n mukaisessa päätösmenettelyssä.

Hankkeen koko

Havsskog Ab:n Kaskisiin suunnittelema kalankasvatuslaitos on kooltaan 90 % YVA-lain hankeluettelon mukaisesta kalankasvatuslaitoksesta. Kalan lisäkasvu on 900 t/a. Hankeluettelossa määritelty kokoraja kuvaa yleisellä tasolla, minkä kokoluokan hankkeiden vaikutuksia on pidettävä YVA-laissa tarkoitettuihin merkittävinä myös arvioitaessa YVA-menettelyn soveltamista yksittäistapauksessa. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan kuitenkin kussakin hankkeessa erikseen ottaen huomioon muun ohella hankkeen ominaisuudet ja sijainti, sillä kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee (ks. esim. C-392/96, komissio vastaan Irlanti), myös kokoluokaltaan pienistä hankkeista voi aiheutua merkittäviksi katsottavia ympäristövaikutuksia. Kalankasvatushankkeissa merkittävimmät ympäristövaikutukset aiheutuvat tyypillisesti ravinnekuormituksesta, jonka suuruus riippuu hankkeen koosta. Vaikutusten merkittävyys määräytyy kuitenkin hankkeen koon lisäksi keskeisesti sijaintipaikan, eli vastaanottavan vesistön, ominaispiirteiden perusteella. (KHO, päätös 3339/2023).

Vaikutukset luonnonympäristöön

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jo aiemmin, että hanketta suunnitellaan alueelle, jonka läheisyyteen (2,0–2,5 km) sijoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue Kristiinankaupungin saaristo (SAC/SPAFI0800134). Hankkeen lähelle sijoittuvat myös valtakunnallisesti arvokkaat FINIBA-alueet sijaitsevat hankealueesta noin 2,4 km länteen ja 2,0 km etelään (Suupohjan saaristo) sekä 5 km itään (Kristiinankaupungin ympäristön merenlahdet).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut aiemmin, että hankkeesta voi olla vaikutuksia Natura 2000-verkoston ja hankkeelta on edellytetty luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mielestä Natura-arvioinnin tarpeen toteaminen on tärkeä kriteeri myös harkittaessa arviointimenettelyn tarvetta. Natura-arviointi voidaan tehdä YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn yhteydessä. Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo esille, että myös Metsähallituksen kalankasvatuslaitoshankkeen, Isokari, Kustavi arviointimenettelyn yhteydessä on tehty luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi.

Hankkeen toimintaympäristön herkkyys / sietokyky

Arvioitaessa hankkeen todennäköisesti merkittäviä arvioitavia vaikutuksia, nousee yleensä aina keskiöön hankealueen (tässä tapauksessa vesimuodostuman) herkkyys / sietokyky. Varsinais-Suomen ELY-keskus on tässä lausunnossaan aiemmin arvioinut hankkeesta annetun tiedon ja hallussaan olevan muun asiantuntijatiedon pohjalta sitä, mitä vesistövaikutuksia Havssog Ab:n kalankasvatuslaitoksesta voisi aiheutua Kaskinen-Kristiinankaupunki ja Kaskinen-Siipyy vesimuodostumaan. Varsinais-Suomen ELY-keskus on arvioinnissaan ottanut huomioon vesimuodostumien niiden nykyisen ekologisen tilan ja sietokyvyn hankkeen aiheuttamalle lisäravinnekuormitukselle.

Molempien vesimuodostumien, Kaskinen - Kristiinankaupunki ja Kaskinen – Siipyy ekologinen tila on jo nyt heikentynyt ja on tyydyttävässä tilassa. Vesien hoidon yleisenä tavoitteena on saavuttaa vesimuodostumien osalta vähintään hyvä tila.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemän oman arvion mukaan hankkeesta aiheutuva ravinnekuormitus on suuri ja se kohdistuu erityisesti sisempään vesimuodostumaan. Kun vesimuodostumien sietokyvyn ravinteiden lisäkuormitukselle on todettu ylittyneen, niin lisäkuormitusta aiheuttavan toiminnan sijoittaminen alueelle edellyttää tarkkaa vaikutusten arviointia ja varovaisuusperiaatteen huomioimista. Erityisesti tulee selvittää, estääkö hanke vesimuodostuman tilan paranemista. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mielestä Havsskog Ab:n YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätösmenettelyyn toimittaman aineistossa hankkeen vaikutuksia erityisesti vesimuodostumien tilaan ei ole riittävästi kyetty tunnistamaan, eikä haitallisten vaikutusten aiheutumista voida siten poissulkea.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tässä lausunnossa kiinnittänyt huomiota hankkeen merkittäviin vesistövaikutuksiin. Näillä vaikutuksilla on välillisesti vaikutusta myös mm. hankkeen vaikutusalueen pohjaeliöihin, Natura-alueisiin, muuhun luonnonympäristöön sekä alueiden virkistyskäyttöön. Myös nämä todennäköisesti merkittävät välilliset vaikutukset tulee arvioida.

Esitetyn perusteella Havskog Ab:n suunnittelemasta kalankasvatuslaitoshankkeesta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä ympäristövaikutuksia, joten Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että YVA-lain mukaista arviointimenettelyä tulisi soveltaa Havskog Ab:n kalankasvatuslaitoshankkeeseen.

Väylävirasto

Väylävirastolla ei ole olemassa olevien tietojen perusteella lausuttavaa asiassa. Väyläviraston Kaskisten meriväylä kulkee kalankasvatuspaikan itäpuolella lähimmillään noin 700 metrin etäisyydellä eikä siihen tietojen perusteella kohdistu vaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan vastine

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus varasi hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden antaa vastine saatuihin viranomaislausuntoihin. Hankkeesta vastaava toimitti vastineensa ELY-keskukselle 5.12.2024.

Lausunnoissa esiin nostettuihin asioihin hankkeesta vastaava tuo esiin tarveharkintapyynnössä esittämänsä lisäksi seuraavaa.

Hankkeen sijoittuminen sijainninohjaussuunnitelman aluejakoon

Hakija oudoksuu liitekartan yhteyteen liitettyä tekstiä, ja varsinkin kohtaa ”Sijainninohjaus perustuu vanhentuneeseen vesimuodostumien tila-arviointiin. Ajankohtaisen luokituksen mukaan kaikki tässä esitetyt viljelyalueet olisivat todennäköisesti vihreitä”. Hakijan mielestä virallisissa asiakirjoissa ei voi olla ”todennäköisyyksiä” ilman lausuntoa tukevaa dokumenttia. Mikäli on olemassa kartta-aineistoa, jossa nykytilanne on ilmaistu tarkkoihin aineistoihin perustuen, niin miksi sitä ei ole liitetty lausuntoaineistoon vanhentuneen kartan asemesta? Edellä mainitulla perusteella hakija kyseenalaistaa tämän dokumentin käyttöarvon lausuntoaineistossa.

Havskog Ab:n suunniteltu kalankasvattamo sijaitsee alueella, joka on kansallisessa vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmassa vuonna 2014 arvioitu alueeksi, jolle kalankasvatuksen keskittäminen on nähty mahdolliseksi. Kalankasvattamon sijainti on avomerren reunalla, jossa vedenvaihto on tehokkaampaa ja vesi rehevyydeltään karumpaa kuin saariston sisemmissä osissa. Kalankasvatus avomerellä olisi rajujen olosuhteiden vuoksi hyvin erilaista, haasteellista ja riskialtista, eikä tässä tapauksessa hakijalle mahdollinen vaihtoehto.

Vedenlaadun seurantatietoihin perustuen vedenlaatu paranee ja rannikon pistekuormittajien vaikutus laimenee juuri Havskog Ab:n suunnitellun kalankasvattamon läheisen vedenlaatupisteen Vav/6 VII-4 kohdalla (Sweco Finland Oy 2023). Lisäksi KVVY Tutkimus Oy:n suorittamat pohjaeläin- ja rakkolevätutkimukset syksyllä 2023 puolestaan indikoivat elinvoimaista pohjaeläin- ja rakkolevätilannetta hankkeen lähellä olevilla kivikkorannoilla. Varsinais-Suomen ELY:n

lausunnoissa on jätetty kokonaan huomiotta nämä KVVY Tutkimus Oy:n tekemät selvitykset esimerkiksi rakkolevien elinvoimaisuudesta. Havainnot tukevat veden laadun seurantatietojen näkemystä pistekuormittajien kuormitusvaikutusten vähenemisestä ja veden laadun paranemisesta hankealueen ympäristössä.

Mustasaaren kunta, Länsirannikon ympäristöyksikkö, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuollon yksikkö

Hakijan näkemyksen mukaan lausunto keskittyy paljolti sellaisiin asioihin, joiden käsittely ja tarkempi avaaminen kuuluu laitoksen ympäristöluvan hakuvaiheeseen. Monet lausunnossa esiin tuodut asiakokonaisuudet tulee luvituskäytännön mukaisesti käsitellä kalanviljelyn ympäristölupahakemuksessa, ei YVA-tarveharkinnan selosteessa.

YVA-tarveharkinnassa on käsitelty hankkeen vaikutuksia lähialueen Natura-suojelualueisiin. Lisäkuormituksen, meluhaittojen ja liikenteen lisääntymisen haitat todettiin vähäiseksi, eikä niillä ole siten heikentävää vaikutusta alueiden suojeluperusteisiin. Myös eläinten aiheuttamaa mahdollista haittaa on käsitelty YVA-tarveharkinnassa. Se todettiin vähäiseksi, ja verkkoallaskasvatuksesta merialueella olevan pitkäaikaisen kokemuksen ja vakiintuneiden altain suojausmenetelmien ansiosta vahinkojen syntyminen saadaan ammattitaitoisesti minimoitua. Ulkokerikasvatuksen kyseessä ollen esimerkiksi lausunnossa esiin nostetun rauhoitetun saukon aiheuttamien vahinkojen arvioidaan jäävän lähinnä teoreettisiksi, koska saukon habitaatin valinta keskittyy jokien, purojen, järvien ja lampien rannoille.

Hakijan näkemyksen mukaan Kaskisen sataman laajennus, mahdolliset ruoppaukset ja tuulivoimahankkeet vaativat omat lupansa ja johtuen hankkeiden erilaisista ympäristövaikutuksista eivät suoranaisesti liity Havsskog Oy:n kalalaitoksen sijoittumiseen ja ympäristövaikutuksiin.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto, Y-vastuualue

Hakijan mielestä viranomaistahojen arviointiperusteiden tulisi olla yhteneväiset, eikä niin, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pitää nyt toteutumatta jäävää Metsä Board Oy:n tehdashanketta yhtenä keskeisistä YVA-arviointia puoltavista kriteereistä, ja Varsinais-Suomen ELY-keskus ei sitä lausunnossaan huomioi.

Hakijan mielestä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen esittämät Selkämeren pohjoisen osan ja Kokemäenjoen kuormitukset ovat enemmän ja vähemmän arvioita, joiden tueksi ei ole esitetty kuormituksen leviämismalleihin tai tarkkoihin mittauksiin perustuvaa aineistoa. Kun Kokemäenjoki sijaitsee lähes 100 kilometriä hankealueesta etelään, niin esitetty tarkka kuormitusvaikutus, 0,36 kg/ha/a, Kaskisen alueelle on rohkea ja kiistanalainen väittäjä.

Hakijan mielestä luvut ovat keskimääräisiä arvioita, joihin on mahdollista vaikuttaa alentavasti minimoimalla rehukerroin eli tuottamalla suurempi kilomäärä pienemmällä panoksella eli syötetyn rehun määrällä. Rehujen kehitys on ollut nopeaa viime vuosina. Alhaisen rehukertoimen avulla typen ja fosforin päästöjä on mahdollista alentaa ja sitä kautta pienentää ympäristövaikutuksia. Kasvatus tapahtuu ulkomeriolosuhteissa missä vesi sekoittuu hyvin, ja esitettyjen mallinnusten perusteella ravinnepitoisuuksien nousu vaikutusalueella jää vähäiseksi. ELY-keskus oli kyseenlaistanut lausunnossaan käytetyn mallinnuksen antamat arviot vaikutuksesta veden laatuun ja sitä kautta vesistön ekologiseen tilaan. Käytetyt vedenlaatumallit ovat kuitenkin laajasti käytettyjä veden laadun muutoksen arvioinnissa, eikä ELY-keskus ollut esittänyt niiden tilalle veden laadun muutosta paremmin kuvaavia menetelmiä.

Hakijan mielestä hankkeesta johtuvien ravinnepitoisuuksien lievä nouseminen voi periaatteessa johtaa rihmalevien runsastumiseen ja tätä myöten rakkolevien vähenemiseen.

Kalankasvattamon vaikutusalueella havaittiin pieniä määriä rakkolevää ja kuormituksen vaikutusten arvioidaan olevan erittäin paikallisia. Aallokon vaikutus auttaa pitämään rakkolevähdyskunnat puhtaana rihmalevistä ja yleinen ongelma ovatkin matalat, huonosti virtaavat lahdet, joihin ravinteet pääsevät kertymään. Vesimassat kyseisellä alueella ovat kuitenkin suuria ja veden vaihtuvuus tehokasta, mikä mahdollistaa ravinteiden laimenemisen laajan merialueen vesimassaan, jolloin kuormituksen kertymistä vedenvaihdoltaan heikompiin ja pienempiin sisälahtiin ei arvioida olevan.

Hakijan mielestä vesistöön aiheutuvien vedenlaadun muutosten on arvioitu olevan niin pieniä ja rajoittuvan niin pienelle alueelle kalankasvattamon läheisyyteen, ettei näillä arvioida olevan vaikutusta Natura-alueella esiintyvien luontotyyppien levinneisyyteen. Ekologisen tilatavoitteen saavuttamisen ei arvioida vaarantuvan kesäajan mallinnettujen kokonaistyyppi- ja -fosforipitoisuuksien keskimääräisten muutosten perusteella. Myös kalankasvattamon vaikutus virkistyskäyttöön tai kalastukseen on arvioitu vähäiseksi.

Johtopäätöksenä voidaan esittää, ettei kalankasvatustoiminnasta johtuva ravinnekuormitus vaaranna suojeltujen luontotyyppien tai lajien suotuisan suojelun tasoa Kristiinankaupungin saaristoon Natura-alueella, eikä myöskään huononna Kaskisen edustan merialueen ekologista tilaa.

Hankkeen sijoittuminen suhteessa Suomen merialuesuunnitelmaan

Suomen Merialuesuunnitelma tunnistaa nykyhetken sekä tulevaisuuden merellisten toimialojen ja meriympäristön potentiaaleja ja synergioita. Suunnitelma on luonteeltaan mahdollistava, ei poissulkeva.

Merialuesuunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen eikä kuulu alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään tai kaavahierarkiaan.

Merialuesuunnitelma on meriympäristön hyvää tilaa vaaliva, sinisen talouden toimintojen strateginen kehittämissasiakirja, jota havainnollistetaan kartalla. Karttamerkinnoilla kuvataan merialueiden arvoja ja nykyisten ja mahdollisten uusien toimintojen tulevaisuuden potentiaaleja ja niiden vaihtoehtoista sijoittumista koko Suomen merialueilla. Vaikka suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen, sen välillisten vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi sisältyvät suunnitteluprosessiin.

Havsskog Ab:n hankealue sijoittuu Merialuesuunnitelmassa satama-alueen ja merenkulun alueiden ulkopuolelle ja mittakaavatarkastelun perusteella vain noin kilometrin tai hieman alle etäisyydelle vesiviljelylle suunnitelmassa varatun alueen rajasta.

RATKAISU

Havsskog Ab:n Kaskisten kalanviljelyhankkeeseen (liite 1) sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Merialueella sijaitseva kalankasvatuslaitos, jossa kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 000 kg/a (1 000 t/a), on mainittu YVA-lain liitteen 1 kohdassa 1 d, ja edellyttää siten aina YVA-menettelyä.

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksenteossa otetaan huomioon lisäksi hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Yksittäistapauksia koskevassa harkinnassa tulee huomioida erityisesti YVA-direktiivin 2011/52/EU liitteen II mukaiset hankkeet. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 (YVA-laki 3.3 §). YVA-lain liitteen 2 mukaan arviointimenettelyn soveltamisen tarvetta selvitetäessä keskeinen arvioiva tekijä on hankkeen vaikutukset suhteessa sijaintipaikkaan ja sen sietokykyyn (herkyyteen).

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja luonne

Hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset kohdistuvat pääosin pintavesiin ravinnekuormituksen muodossa. Hankkeen koko (900 000 kg lisäkasvua vuodessa) on 90 % YVA-lain hankeluettelon mukaisesta hankkeesta (1 000 000 kg lisäkasvua vuodessa), joten hanke on kooltaan hyvin lähellä YVA-menettelyn mukaista hanketta. Hankkeesta aiheutuvaan kuormitukseen vaikuttaa erityisesti hankkeen koko, mutta vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat myös monet muut tekijät, kuten virtauksien vuosittaiset vaihtelut, vesistön nykytila ja sen sietokyky vastaanottaa lisäkuormitusta sekä luontoarvot. Koska hanke on kokoluokaltaan hyvin lähellä hankeluettelon rajaa ja kun huomioidaan merkittävyyteen liittyvät epävarmuustekijät, pitkällä aikavälillä hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia voidaan laajuudeltaan ja laadultaan pitää hankeluettelon mukaisen hankkeen kaltaisina.

Hanke sijaitsee saariston reunalla, Sälgrundin eteläpuolella, Kaskisten saaresta noin 2 kilometriä etelään, Springarberget- ja Bockholmsstenarna-saarten välissä. Hankkeen sijaintipaikalta pintavesi virtaa vallitsevilla tuulilla suuren osan vuodesta Tallvarpenin lahteen ja Kaskistensalmeen ja siitä eteenpäin Järvöfjärdeniin. Mainituilla vesialueilla laimenemismahdollisuudet ovat hyvin rajalliset ja veden lämpötila nousee kesäaikaan, mikä vahvistaa rehevöitymisvaikutusta. Heikko laimeneminen johtaa moninkertaiseen veden ravinnelisäykseen lähialueelle verrattuna sijainninhjauksen mukaisiin sijoitusalueisiin. Tällöin ympäristövaikutus poikkeaa huomattavasti saman kokoluokan avomeren laitoksista. Toimitetut mallinnukset tunnistavat tämän huonosti, mikä johtunee mallin sopimattomuudesta, eikä asiaa huomioida vaikutusarvioissa. Vesimuodostuman sietokykyä lisäkuormitukselle on selvitetty vain vedenlaatumallilla. Vesistövaikutusten arvioinnista puuttuu kuitenkin vesimuodostuman ekologisen tilan kehityksen analyysi sekä kuormituslisäystarkastelu. Samaa aluetta koskevassa raportissa SYKE totesi, että Kaskistensalmen vaikutuksia tulee arvioida asiantuntijatyönä, koska mallit toimivat huonosti mm. salmen kapeuden takia (Kuosa, 2020).

Vesienhoitoalueen tila

Kyse on kokoluokaltaan merkittävän kalankasvatushankkeen sijoittamisesta vesialueelle, jonka ekologinen tila on viimeisimmän luokittelun mukaan heikentynyt aiemmasta. Hanke sijoittuu vesimuodostumaan Kaskinen-Kristiinankaupunki ja sen eteläpuolella noin 800 m päässä on ulompi vesimuodostuma Kaskinen-Siipyy. Molempien vesimuodostumien ekologinen tila on heikentynyt ja on tyydyttävässä tilassa. Edellisellä suunnittelukaudella Kaskinen-Siipyy vesimuodostuma oli vielä hyvässä tilassa. Vesien hoidon yleisenä tavoitteena on saavuttaa vesimuodostumien osalta vähintään hyvä tila.

Vesienhoidon lähtökohta on, että lisäkuormitusta ei osoiteta sellaisille vesistöalueille, jotka ovat jo hyvää huonommassa tilassa, vaan kuormitusta on pyrittävä vähentämään. Huomioon otettavissa meren- ja vesienhoitosuunnitelmissa edellytetään vesien tilan heikkenemisen estämistä. Merenhoito- ja vesienhoitosuunnitelmien uusimpien seurantatietojen perusteella hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien vesistöalueiden vesien tila ei ole parantunut viime vuosina vaan se on paikoin heikentynyt, minkä vuoksi hankkeen ympäristövaikutusten on katsottava olevan merkittäviä meren- ja vesienhoidon hyvän tilatavoitteen saavuttamisen kannalta.

Suomi on sitoutunut vesien parantamiseksi usean eri ohjelman mukaisiin vesiensuojelutavoitteisiin, mm. Itämeren suojeluohjelmaan. Yleisesti vesienhoidon ympäristötavoitteena on estää vesien tilan heikkeneminen sekä saavuttaa vesien hyvä tila. Erinomaisessa tilassa olevien vesien tilatavoite on erinomainen ja hyvässä tilassa olevien vähintään hyvä tila. Hyvää huonompien vesimuodostumien tilatavoitteena on hyvän tilan saavuttaminen. Ekologisen tilan luokittelu tehdään ensisijaisesti biologisten laatutekijöiden perusteella (rannikkovesissä kasviplankton, makrolevät, pohjaeläimet). Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon myös veden laatutekijät (rannikkovesissä kokonaisravinteet, näkösyvyys) ja hydromorfologiset tekijät.

Vesienhoidon toimenpiteitä pidetään riittävinä, jos vesimuodostuman tila säilyy vähintään hyvänä, eikä hyvää huonommassa tilassa olevien vesimuodostumien veden laadun paraneminen esty. Vesimuodostuman hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä on EU:n jäsenvaltioita sitova tavoite vesipuitedirektiivissä säädetyin poikkeuksin. Tämä velvoite kohdistuu myös viranomaistoimintaan.

EU-tuomioistuin (EUTI) linjasi ns. Weser-tuomiossa (C-461/13), että vesienhoidon ympäristötavoitteet sitovat kansallista lupaharkintaa ja että vesimuodostuman tilan kiellettyä heikkenemistä on jo yhden laadullisen tekijän tilan huonontuminen. Tässä EUTI myös erikseen totesi, että vesipuitedirektiivin (VPD) heikentämiskielto on voimassa VPD:n luokituksista / kategorioista / teknisyyksistä / yksityiskohdista huolimatta, omana oikeudellisena velvoitteenaan, jota ei voi kiertää vetoamalla mihinkään VPD:n yksityiskohtaan. Näin ollen jo vesimuodostuman jonkin osan heikentäminen on Weser-tuomion perusteella kielletty.

Koska Havsskog Ab:n kalankasvatuslaitoshanke sijaitsee merialueella, jonka tila on hyvää huonommassa luokassa, tulee kaikkea kuormitusta todennäköisesti lisäävää toimintaa tarkastella tarkoin, jotta voidaan varmistaa, ettei hanke ole ristiriidassa EU:n vesipuite- ja meristrategiadirektiivien kanssa, eikä hanke vaikeuta tai estä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden toteutumista.

Hankkeesta Kaskisten edustan merialueelle aiheutuva kokonaiskuormitus olisi harkintapyyntönsä esitettyjen laskelmien mukaan 13 % fosfori- ja 5,7 % typpi-kuormituksesta. Kasvatuskaudella laskennallisen päiväkuormituksen (25 kg P/vrk ja 225 kg N/vrk) osuus olisi vielä suurempi: fosforin kohdalla n. 26 % ja typen kohdalla n. 12 %. Osuutta voidaan pitää merkittävänä. Kaskisten edustalle vuosina 2013–2022 keskimäärin kohdistuneen pistemäisen ravinnekuorman osuus kokonaiskuormituksesta oli luokkaa 10–12 %, esimerkiksi kokonaisfosfori 12 kg/vrk (Sweco Finland Oy 2023. Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kaskisten kartonkitehdas Metsä Board Oyj. 574 s). Hankkeen aiheuttama kokonaisfosforikuormitus Kaskisten edustan merialueella olisi siten noin kaksi kertaa suurempi kuin sinne nykyisin kohdistuva pistekuormitus kasvatuskauden aikana. Ravinteiden heikko laimeneminen ja kiintoaineen paikallinen kertyminen vahvistavat vaikutusten paikallisuutta eli kasvattavat hankkeen merkitystä yksittäisen vesimuodostuman tilalle, jolloin vaikutusten tarkempi selvitys on vesienhoidon kannalta tarpeen.

Saaristomerellä ja Selkämerellä on aiemmin sovellettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemissä kalankasvatukseen liittyvissä YVA-lain mukaisissa tehtävissä laskennallista kuormituslisäysarviointia, jonka perusteet on julkaistu Vesitalous-lehdessä (Helminen, 2021).

Helmisen (2021) artikkelin mukaan Selkämeren pohjoiselle osalle kokonaisfosforin taustakuormitus on 0,176 kg/ha ja kokonaistypen kuormitus 3,64 kg/ha. Annetut luvut tarkoittavat Saaristomereltä Selkämerelle lähtevän taustakuormituksen määriä. Niihin on syytä lisätä vielä ainakin Kokemäenjoen vaikutus. Vaikka Kokemäenjoki laskee mereen noin 90 km Kaskisista etelään, sen vaikutusalue ulottuu rannikkoa pitkin Kaskisten edustan merialueelle asti. Kokemäenjoen kokonaisfosforikuormitus mereen on noin 380 t P/a, mutta siitä ehkä puolet jää jo suistoalueelle ja kulkeutuu avomerelle. Jos loput 190 t jaetaan rannikkoalueelle välille Pori-Merenkurkku (pinta-ala noin 530 000 ha, arvio Helminen 2021 kuvan 3 perusteella), saadaan Kokemäenjoen aiheuttamaksi taustakuormitukseksi fosforille 0,36 kg/ha. Selkämeren pohjoisosalle Kaskisten edustan merialueella voidaan etelästä virtausten mukana tulevan kokonaisfosforin taustakuormituksen määräksi arvioida edellä olevan perusteella yhteensä 0,54 kg/ha/a.

Vesimuodostumalle Kaskinen-Kristiinankaupunki (2 951 ha) arvioitu kokonaisfosforin taustakuormituksen määrä olisi 1 594 kg/v ja vesimuodostumalle Kaskinen-Siipyy (39 352 ha) 21 250 kg/v. Virtausmallitarkastelun mukaan suunnitellun kalankasvatuslaitoksen vaikutukset kohdistuisivat pääosin Kaskinen-Kristiinankaupunki vesimuodostumaan. Siellä suunnitellun kalankasvatuslaitoksen aiheuttama kokonaisfosforikuormitus mereen (4 590 kg/a) olisi lähes kolme kertaa suurempi kuin arvioitu mereltä tuleva taustakuormitus.

Hankkeen vesistövaikutusten kokonaisarviointia varten tarvitaan kuormituslisäysvertailu, jossa kalankasvatuksen aiheuttamaa uutta kuormitusta pyritään suhteuttamaan kasvatusalueen muuhun ravinnekuormitukseen.

Kansallinen vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelma

Toiminnanharjoittajan toimittamien koordinaattien perusteella hankealue sijoittuu alueelle, jolle kansallisessa vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmassa ei suositella jatkokasvatuslaitosten sijoittamista, toisin kuin harkintapyyntöä esitetään (liite 2.) Hankkeesta vastaava esittää, että hanke sijoittuisi alueelle, jossa kokorajoitusta ei anneta. Sijainninohjaussuunnitelman ohjeen mukaan kuormitusta ei voi lisätä vesimuodostuman tilan ollessa hyvää huonompi, mutta olemassa olevaa tuotantoa voidaan keskittää. Tuotannon keskittämistä (lakkautettavia laitoksia) ei ole harkintapyyntöä esitetty.

Aivan hankkeen vieressä on suunnittelualue, jossa yli 600 000 kg lisäkasvua ei suositella. Sijainninohjaus on laadittu vesiviljelyn ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Sijainninohjaussuunnitelman tavoite on "ohjata merialueen ruokakalan jatkokasvatusvaiheita ympäristön kannalta sopiville vesialueille". Ohjaus perustuu mallinnuksiin, joissa on huomioitu mm. kasvatuslaitosten kyky lisätä levätuotantoa merkittävästi. Vaikka suunnitelma ei ole oikeudellisesti sitova, voidaan katsoa, että sen suositusten ylittäminen nostaa merkittävän ympäristövaikutuksen riskiä siellä, missä rehevöitymisellä arvioidaan olevan vaikutusta.

Alueella merenpohja muodostaa suppilomaisen umpilahden, jossa on todennäköisesti suhteellisen vähän läpivirtausta. Paikan huuhtoutuminen on arviolta hyvä kovilla tuulilla paikan suhteellisen avoimuuden ansiosta, mutta heikko vähätuulisilla jaksoilla, jotka ovat kesällä yleisiä. Syvänteellä on pieni kaltevuus ja sen pohjalla vaikuttaa esiintyvän monttuja, joten olosuhteet edistävät kalan ulosteen kertymistä lähialueen pohjaan, mikä edistää hapettomien alueiden syntyä, pohjayhteisöjen muutoksia sekä sedimentoituneiden ravinteiden vapautumista levien käyttöön. Nämä olosuhteet poikkeavat huomattavasti Pohjanmaan muiden saman kokoluokan hankkeiden pohjaolosuhteista, jotka mahdollistavat ulosteen jatkuvaa leviämistä laajalle alueelle ja ravinteiden sitoutumista pohjaan ja pohjaeliöstöön. Siksi hankkeen paikalliset ja alueelliset ympäristövaikutukset ovat arviolta jopa suurempia kuin 1 000 000 kg kynnystä ylittävällä, sijainninohjausta noudattavalla hankkeella.

Kansallisessa vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmassa (2014) uutta kalankasvatustuotantoa esitettiin ohjattavaksi merialueille, jotka ovat ekologiselta luokituksestaan vähintään hyvässä tilassa. Kalankasvatuksesta aiheutuvaa kuormitusta tulee vähentää erityisesti

niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi tai tila uhkaa heikentyä kalankasvatuksen kuormituksen johdosta. Kansallinen sijainninohjaussuunnitelma antaa osaltaan viitteitä siitä, että kyseessä oleva hanke voi, sen koko, sijainti ja vesialueen tilan kehityssuunta huomioon ottaen, aiheuttaa sellaista ravinnerasitusta, jota vesiympäristön sietokykyyn nähden voidaan pitää ympäristövaikutuksiltaan merkittävänä.

Ranta- ja rannikkovesialueen toiminnot

Kasvatustarvikkeet viedään talvisäilytykseen ulkopuolisen toimijan tiloihin hankealueen ulkopuolelle. Kalojen verestyksestä ja mahdollisesta perkauksesta syntyvät jätevedet johdetaan kunnalliselle jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi, jolloin toiminnoista aiheutuu välillisiä vesistövaikutuksia jätevedenpuhdistamon kuormituksen lisääntymisen kautta.

Luontovaikutukset

Kaskisten edustan merialueella on useita hankkeita ja olemassa olevaa toimintaa, ja suunniteltu kalankasvatusmäärä yhdessä muiden hankkeiden kanssa voi aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia ympäröivään ekosysteemiin. Kristiinankaupungin saariston edustavat rantaniityt ovat tärkeitä runsaan kasvillisuutensa ja pesimälinnustonsa vuoksi, ja ulkomeren äärellä sijaitsee paikoin laajoja rakkolevälleja. Ravinteisuuden muutos vedessä vaikuttaa myös rantaluontotyyppien lajistoon.

Alueen vesimuodostuma on jo nykyisellään kuormittunut sekä haja-, että pistekuormituksen kautta. Merkittävä osa merenpohjan laajoista elinympäristöistä on heikossa tilassa ja ravinteisuuden lisääntymisestä kärsivät tyypillisesti uhanalaiset ja vaarantuneet lajit ja luontotyypit vähenevät. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää, onko toiminnan vaikutusalueella suojeltuja ja uhanalaisia laji- ja luontotyyppisiä ja kuinka toiminta, yhteisvaikutukset huomioiden, näihin vaikuttavat.

Kalankasvatus lisää typen ja fosforin muodossa rehevöitymistä, mikä heikentää veden laatua, heikentää näkösyvyyttä ja voi lisätä levien kasvua. Orgaaninen jäte kertyessään merenpohjaan voi peittää pohjaeläinten elinalueita, aiheuttaen hapenpuutetta ja johtaa ekosysteemin toiminnan häiriintymiseen. Veden näkösyvyyden heikkeneminen heikentää esimerkiksi rakkolevän elinvoimaisuutta, mikä puolestaan vähentää sen tarjoamia elinympäristöjä monille muille lajeille. Tämä aiheuttaa usein happiherkkien lajien vähenemistä ja johtaa pohjaeläinyhteisön yksipuolistumiseen.

Hanke voi aiheuttaa ravinteiden kulkeutumista Järvöfjärdeniin. Järvöfjärden on määritelty luontodirektiivin mukaiseksi luontotyyppiä rannikon laguunit (suojelutilanne epäsuotuisa). Laguunit ovat herkkiä

rehevöitymiselle mataluutensa, suojaisuutensa ja heikon vedenvaihdon takia.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu Stora Remmargrundenin riutta-alue, joka on Luontodirektiivin mukainen luontotyyppi (suojelutaso epäsuotuisa). Stora Remmargrundenin, Bockholmskällan ja Trutgrundenin ympäristöön sijoittuu VELMU-aineiston perusteella haurupohjia (EN, erittäin uhanalainen) ja punalevöpohjia (EN). Rakkolevä on yksi tärkeimmistä monivuotisista levistä, sillä sen ylläpitämä eliöyhteisö on Itämeren eliöyhteisöistä monimuotoisimpia.

Riuttojen luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat laajat ja hyväkuntoiset rakkoleväkasvustot, muiden monivuotisten levien runsaus, leväkasvillisuuden selväpiirteinen vyöhykkeisyys, kalojen ja pohjaeläinten runsaus sekä rehevöitymättömyys (vähäinen sedimentoituminen, päällyksien puuttuminen, hyvä näkösyvyys ja hapekas pohja). Riuttojen tila on heikentynyt liiallisten ravinnepäästöjen aiheuttaman rehevöitymisen seurauksena. Rehevöitymisen seurauksena rakkolevä katoaa ja korvautuu rihmamaisilla viher- ja ruskolevillä. Myös eliöyhteisöjen esiintymisen syvyyssvyöhykkeet kaventuvat rehevöityessä.

Lähialueen saaret ja luodot ovat linnustollisesti merkittäviä pesimäsaaria. Hankkeesta voi aiheutua häiriövaikutusta linnustolle fyysisten häiriöiden (veneily, rakentaminen) sekä ravintoalueiden muutosten kautta. Häiriön kautta tapahtuva pesältä nousu tai pidentyneet ravinnonhakumatkat altistavat munat ja poikaset predaatiolle ja saattaa vaikuttaa merkittävästi pesinnän onnistumiseen.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Hankkeen kalan- ja tarvikkeiden kuljetukset aiheuttavat lisääntyvää kuljetusliikennettä Kaskisten satamaan ja alusliikennettä hankealueelle. Liikenne voi aiheuttaa lisääntyvää melua vakituiselle ja vapaa-ajan asutukselle.

Läheiset rannikko- ja saaristoympäristöt ovat vapaa-ajanvieron ja virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita. Lähimmillään noin 1 km hankealueesta sijaitsee asutusta tai vapaa-ajan asututusta. Hanke voi vaikuttaa lähialueen virkistyskäyttöön mm. vesistön ravinnepitoisuuden kasvun, rantojen limoittumisen, lisääntyvän melun kautta, ja myös muuttamalla merimaisemaa ja vaikuttamalla siten negatiivisesti maisemakokemukseen ja virkistyskäyttöön, mikä voi vähentää alueen houkuttelevuutta matkailijoille ja paikallisille asukkaille. Ravinteiden lisääntyminen aiheuttaa myös levien kasvua. Kaskisten sekä Närpiön rannikkoalueilla havaitaan kesäisin syanobakteerien esiintymistä aiheuttaen haittaa uimavesien laadulle.

Haittojen lieventämistoimenpiteet

Aineistossa ei ole esitetty haittojen lieventämistoimenpiteitä.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Hankealue sijaitsee lähellä rannikkoa, missä sijaitsee muitakin kuormittajia. Alueen vesimuodostumia kuormittavat nykyisin mm. olemassa olevat kalankasvatusyksiköt, Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamo sekä Kristiinankaupungin Karhusaaren teollisuusalueella sijaitsevat toiminnot. Kun huomioidaan vesienhoitosuunnitelman tavoitteet, vesimuodostuman nykyinen tila, hankkeen eri toiminnoista ja vesimuodostuman nykyisistä pistekuormittajista aiheutuva ravinnekuormitus, eri hankkeiden pitkäaikaisista yhteisvaikutuksista saattaa aiheutua laadultaan sen kaltaisia veden laatuun ja rehevöitymiseen kohdistuvia vaikutuksia, että niitä on tarpeen arvioida tarkemmin YVA-menettelyssä. Suorien vesistövaikutusten lisäksi yhteisvaikutuksista saattaa aiheutua välillisiä vaikutuksia läheisten Natura 2000 –alueiden suojeluperusteisiin, merenpohjan luontoarvoihin ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Pitkäaikaisvaikutuksia arvioidessa on varovaisuusperiaatetta noudattaen huomioitava Metsä Board Oy:n kartonkitehtaan voimassa oleva ympäristölupa, hankkeen vaikutusalueelle mahdollisesti sijoittuvat muut kalankasvattamot, läheisille merialueille suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot ja Kaskisten sataman suunnitelmat laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta, syväväylän ruoppaamisesta ja alusliikenteen kasvusta.

Yhteenveto

Hankkeesta todennäköisesti aiheutuu laadultaan ja laajuudeltaan, yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja saman pykälän 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, kun otetaan huomioon suunnitellun kalankasvatuslaitoksen huomattavan suuri koko, toiminnan jatkuva luonne ja ravinnekuormituksen yhteisvaikutukset sekä vesimuodostumien hyvästä tyydyttävään heikentynyt ekologinen tila. Hankkeesta aiheutuu lisäksi vaikutuksia mm. merenpohjan luontoarvoihin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, linnustoon ja liikenteeseen. Hankkeeseen on siten tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeesta aiheutuva ravinnekuormitus on suuri ja se kohdistuu erityisesti Kaskinen-Kristiinankaupunki vesimuodostumaan. Kun vesimuodostumien sietokyvyn ravinteiden lisäkuormitukselle on todettu ylittyneen, niin lisäkuormitusta aiheuttavan toiminnan sijoittaminen alueelle edellyttää tarkkaa vaikutusten arviointia ja varovaisuusperiaatteen huomioimista. Erityisesti tulee selvittää, estääkö hanke vesimuodostuman tilan paranemista. Hankkeen vaikutuksia erityisesti vesimuodostumien tilaan ei ole riittävästi kyetty tunnistamaan, eikä haitallisten vaikutusten aiheutumista voida siten poissulkea.

ELY-keskus toteaa, että vesimuodostuman kuormitustilanne ei ole muuttunut aiemmasta ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeen harkinnasta. Metsä Board Oy:n kartonkitehtaalle on myönnetty ympäristölupa, joka on edelleen voimassa, ja siten huomioitava kuormitusta arvioitaessa.

Päätöksessä on huomioitu KHO:n vuosikirjapäätös 3339/2023.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

YVA-lain 31 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusoikeus on päätöksen liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Satu Ala-Könni ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Elina Venetjoki.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 30 päivän ajan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kaskisten, Kristiinankaupungin sekä Närpiön kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan ympäristöhallinnon verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/etela-pohjanmaa.

JAKELU

Havsskog Ab (saantitodistuksin)

Sähköisesti:

Kaskisten kaupunki
Kristiinankaupunki
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Metsähallitus
Närpiön kaupunki
Pohjanmaan liitto
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Väylävirasto

LIITE 1

Hankealueen kartta

LIITE 2

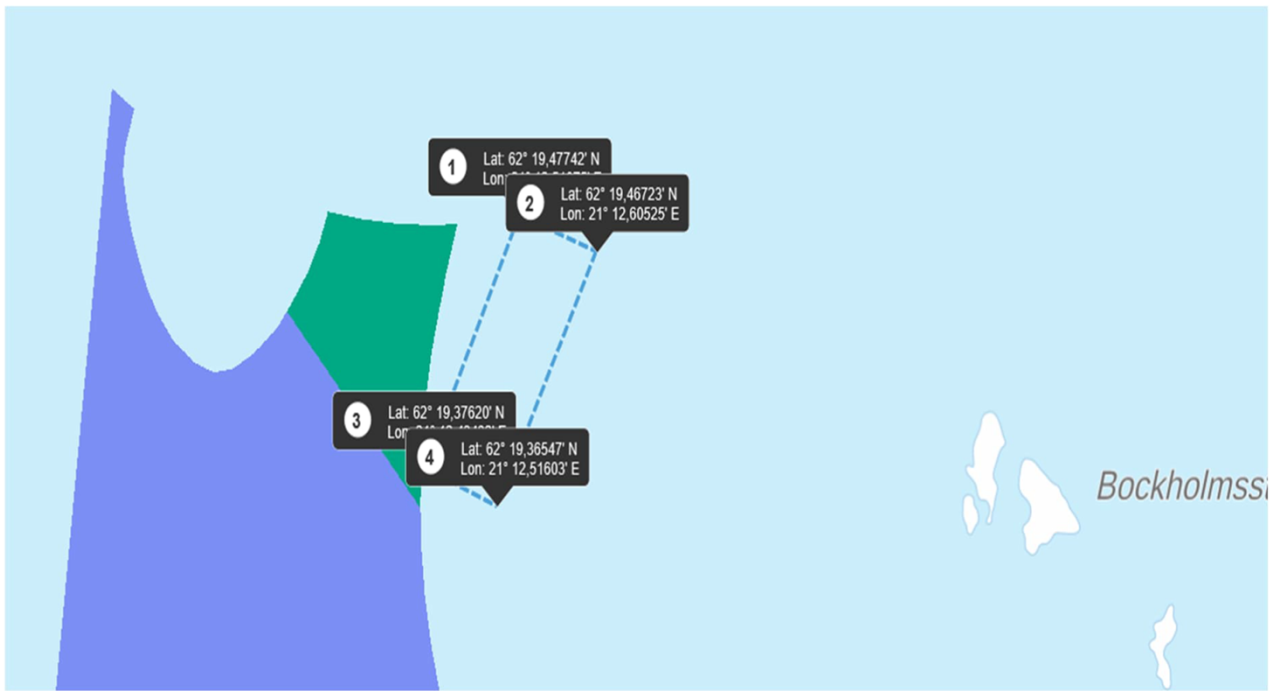
Hankkeen sijoittuminen suhteessa kansalliseen vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmaan

LIITE 3

Valitusosoitus

LIITE 1. Hankealueen kartta

Tämä asiakirja EPOELY/2631/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2631/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ala-Könni Satu 19.12.2024 15:18

Ratkaisija Venetjoki Elina 19.12.2024 15:17

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä päätökseen merkitystä postiinjättöpäivästä, ellei muuta näytetä. Milloin päätös on lähetetty sähköisenä viestinä vastaanottajan suostumuksella, se katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos kyseessä on yleistiedoksianto tai julkinen kuulutus, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen/kuulutuksen julkaisemisesta.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot;
- se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite);
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; ja
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja. Jollei hallintotuomioistuin toisin määrää, valtakirjaa ei tarvitse esittää, jos: 1) päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa; 2) asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä

tai tuomioistuimessa; 3) valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa Vaasan hallinto-oikeudelle. Valitus liitteineen voidaan toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valituksen voi tehdä Vaasan hallinto-oikeuteen myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopio, sähköposti, sähköinen asiointipalvelu) toimitettavan valituksen tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Valituksen ja liitteiden lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle ja tämän on toimitettava valitus viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) 1 §:n mukainen maksu on tällä hetkellä 270 euroa.

Linkki tuomioistuinmaksulakiin: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Ajantasaista tietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Vaasan hallinto-oikeus

Käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, Vaasa, 4. krs
Postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
Puhelin:	Kirjaamo 029 56 42780
Puhelinvaihde:	029 56 42611
Faksi:	029 56 42760
Sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
Aukioloaika:	ma-pe klo 8.00–16.15

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>